poľnohospodár

www.polnohospodar.sk

Dvojtýždenník Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

Číslo 8 - 9
22. 1. 2010

Ročník 54
Cena 0,34 €

STĹPČEK

Stretnutia s ľuďmi sú soľou života. A ako z rozprávky vieme, soľ je nad zlato. Sú také, ktoré preletia našimi dňami a nezostane po nich nijaká stopa. Sú také, po ktorých, naopak, stopa hlboká. Alebo zaujímavá, hodná povšimnutia. Kuriózna, vyvolajúca úsmev, dávnu spomienku. Či stretnutie po rokoch. Ako návrat do detstva, ktoré je v kaleidoskope života zložené zo samých pekných, veselých a farbistých kamienkov.

Koniec roka mi priniesol dve mimoriadne stretnutia. Hádam až „tretieho druhu“. Ich aktérov som nestretla náhodou na ulici, ba ani v nijakom markete. Naopak, netradične...

Z novinovej stránky sa jedného dňa na mňa díval môj nemčinár zo základnej školy. Začínal vtedy svoju učiteľskú kariéru a bol iba o niekoľko rokov starší ako my, jeho žiaci. Dnes má na chrbte takmer sedem krížikov a stále stojí za katedrou. Druhé „stretnutie“ sa odohralo na vianočnej televíznej obrazovke. Kňaz, ktorého tvár a meno mi boli akési povedomé! Jasné, môj spolužiak zo zédéešky! Veselý a múdry chalan, ktorého som od skončenia deviatej triedy nevidela. Chodili sme spolu aj do chemického krúžku a tešili sa z „bengálskych ohňov“ v skúmavke s vodným sklom. Ani vo sne by mi vtedy nenapadlo, že z neho nebude inžinier, ale dá sa na duchovnú dráhu...A tak za horúca sadám k počítaču a „vygúglim“ si adresy svojich starých známych. Píšem e-maily. Že tak a tak... Vzápätí sú tu odpovede. Z abstraktných stretnutí sú zrazu skutočné! Radosť z nich je, zdá sa, obojstranná. Veď si máme čo povedať!

Je tu nový rok. Čas prianí. Zdravia, šťastia, úspechov. A ja v duchu predchádzajúcich zážitkov dodávam: aj mnohých krásnych a hodnotných stretnutí! Soli, ktorá ochutí naše dni. „Každý deň stretnúť človeka, to stačí. Človeka stretnúť každodenne.“ Nech sa nám to v roku 2010 všetkým darí, milí priatelia! **K. POTOKOVÁ**

NEPREHLIADNITE

Upozorňujeme zamestnancov SPU, že tento rok sa v praxi môžu stretnúť s dvomi druhmi kalendárov, ktoré používajú odlišné číslovanie týždňov. V tých, ktoré sa riadia normou ISO 8601, je ako prvý uvedený týždeň od 4. do 10. januára, v iných je to týždeň od 28. 12. 2009 do 3. 1. 2010. V kalendári SPU 2010 je uplatnený druhý spôsob číslovania. Aby sa predišlo nedorozumeniam, odporúčame zamestnancom SPU uvádzať pri plánovaní termínov aj interval v dňoch. **-r-**

KALENDÁRIUM

23. 1. 1738 - v Bratislave sa narodil **Wolfgang Kempelen,** vedec a vynálezca. Zostrojil šachový stroj, s ktorým vyhrával šachové turnaje po celej Európe.

25. 1. 1894 – narodil sa maliar a publicista **Janko Alexy,** jeden zo zakladateľov slovenskej modernej výtvarnej maľby. V rozsiahlom diele sa inšpiroval ľudovou tvorbou, legendami, krajinou. Vydal vyše 20 kníh o výtvarníctve a výrazne sa zaslúžil o rekonštrukciu Bratislavského hradu.

26. 1. 1823 - zomrel anglický lekár **Edward Jenner,** objaviteľ očkovania proti pravým kiahňam živou vakcínou, získanou z kravských kiahní.

27. 1. 1829 – narodil sa **Ján Botto,** predstaviteľ štúrovcov, národný buditeľ.

V predvianočnom týždni navštívil našu univerzitu minister školstva Ján Mikolaj, aby rektorovi Mikulášovi Látečkovi slávnostne odovzdal dekrét vysokej školy univerzitného typu. **Foto: za**

SPU v Nitre sa profiluje ako popredná slovenská a európska univerzita

Dekrét o zaradení Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre medzi vysoké školy univerzitného typu odovzdal podpredseda vlády a minister školstva SR Ján Mikolaj rektorovi Mikulášovi Látečkovi na zasadnutí akademickej obce 22. decembra 2009. V preplnenom Kongresovom centre SPU si zamestnanci a študenti našej alma mater vypočuli ich príhovory, ktorými dali pomyselnú bodku za kalendárnym rokom, ale najmä za oficiálnym a úspešným ukončením procesu komplexnej akreditácie na našej škole.

Z prejavu ministra školstva Jána Mikolaja

- Vážení priatelia, dovoľte mi, aby som sa v úvode poďakoval za pozvanie na slávnostné zasadnutie Akademickej obce SPU v Nitre. Tento deň je slávnostný nielen pre vašu univerzitu, je vzácny aj pre mňa. Na základe výsledkov hodnotenia akreditačnej komisie (AK) vám môžem odovzdať dekrét o zaradení medzi vysoké školy univerzitného typu.

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre sa dlhodobo profiluje ako popredná slovenská a európska univerzita, poskytujúca vzdelávanie nielen v oblasti poľnohospodárstva, ale aj príbuzných vedných oblastí. Ambície, ktoré si stanovila na najbližšie obdobie, hodnotím ako veľmi progresívne, keďže zvyšujú význam jej spoločenského postavenia a poslania. Dôkazom toho je celkový rozvoj univerzity, orientovaný na dosahovanie vysokej úrovne výskumu a vývoja, ale aj vzdelávania v dimenziách európskeho vysokého školstva. Vaša alma mater má však aj nepopierateľný regionálny význam. Oceňujem, že v rámci unikátnych študijných odborov a študijných programov je jedinou univerzitou v republike, ktorá ovplyvňuje ďalšie smerovanie slovenského poľnohospodárstva a rozvoj vidieka. Práve zameranie štúdia a možnosti jeho vzájomného prepojenia medzi všetkými fakultami univerzity vytvárajú priaznivé predpoklady na uplatnenie absolventov. Šesť fakúlt univerzity pripravuje vysokoškolsky vzdelaných odborníkov na posty v riadiacej a výrobnej sfére poľnohospodárstva a potravinárstva, vaši absolventi sa však uplatňujú i vo sfére techniky a technológie výroby, spracovania poľnohospodárskych a záhradníckych produktov, ako aj v oblasti obchodného podnikania. Teší ma, že SPU sa v duchu modernej doby snaží profilovať taktiež ako univerzita, pripravujúca odborníkov pre manažment a ekonomiku podnikov, medzinárodné podnikanie, obchodnú činnosť a financovanie či tvorbu agrárnych politík v rámci Slovenska a celej EÚ.

Vážené a ctené auditórium,
dnešný deň, keď vám bude odovzdaný dekrét potvrdzujúci vaše zaradenie medzi univerzity, je zároveň aj završením procesu komplexnej akreditácie. Počas nej bola SPU podrobená rozsiahlemu

(Pokračovanie na 2. str.)

Prispejú k rozvoju vedy a pozitívnemu hodnoteniu SPU

Obdobie očakávania najkrajších sviatkov roka je na našej univerzite už tradične korunované promóciou úspešných absolventov doktorandského štúdia. Ani tento rok nebol výnimkou. V aule SPU, na slávnosti konanej 17. decembra, zdieľali radosť z úspechu mladých absolventov ich pedagógovia, rodinní príslušníci a priatelia. Tohtoročná promócia bola predsa len výnimočná a slávnostnejšia ako po iné roky. Uskutočnila sa iba niekoľko dní po tom, ako Akreditačná komisia zaradila našu alma mater medzi vysoké školy univerzitného typu. Noví doktori filozofie, docenti a autori renomovaných publikácií prispejú k ďalšiemu pozitívnemu hodnoteniu univerzity v kontexte vzdelávacích inštitúcií doma i v zahraničí.

Promócie doktorandov

Z rúk promótora si po sľube absolventov prevzalo diplom doktora filozofie 132 mladých vedcov. Dr. h. c. prof. Ing. Mikuláš Látečka, PhD., rektor SPU, sa im prihovoril slovami: „Práca vo výskume, to je cesta, ktorá prinesie ovocie len tomu, kto je na ňu náležite pripravený a každodennú mravčiu prácu v laboratóriu či pri pokusoch berie s pokorou a zadosťučinením. Nemusím vám pripomínať, že venovať sa výskumu nie je zatiaľ v našich zemepisných šírkach lukratívny biznis. Uvedomuje si to aj Európska únia, ktorá rozhodla, že do vedy a výskumu bude investovať oveľa viac ako doteraz. Verím, že aj vy sa priradíte k tým, ktorí sa úspešne zapoja do plánovaného vedeckovýskumného procesu! Som presvedčený, že máte na čo nadviazať a v čom kontinuálne pokračovať.“

Noví docenti

Prof. Mikuláš Látečka odovzdal dekréty novým docentom. Tento vedecko-pedagogický titul bol podľa zákona o vysokých školách a po schválení vo vedeckých radách príslušných fakúlt, s účinnosťou od 1. decembra 2009 priznaný **doc. Mgr. Ing. Petrovi Lazorovi, PhD.** (krajinárstvo), **doc. Ing. Pavlovi Máchalovi, CSc**. (poľnohospodárska a lesnícka technika), **doc. Ing. Ľubošovi Moravčíkovi, PhD.** (krajinná a záhradná

(Pokračovanie na 2. str.)

Klub dekanov o rozpočte aj akreditácii

V hoteli Jantár v Dudinciach sa 7. decembra 2009 konalo zasadnutie Klubu dekanov fakúlt slovenských vysokých škôl. Na rokovaní, ktoré viedol jeho predseda, prof. V. Kročko, dekan Technickej fakulty, sa zúčastnil aj prof. F. Schlosser, vedúci služobného úradu MŠ SR a Ing. J. Gašperan, predseda OZ PŠaV na Slovensku.

Dekani sa venovali metodike rozpisu dotácií zo štátneho rozpočtu verejným vysokým školám na rok 2010 a výsledkom komplexnej akreditácie za obdobie rokov 2002 – 2007. Rozprava sa dotýkala predovšetkým zmien v metodike rozpisu dotácií na rok 2010 v porovnaní s rokom 2009, ako aj termínu predloženia metodiky na rok 2011. Diskutovalo sa aj o ukončenej akreditácii a pravidlách pre budúce hodnotenie VŠ, termíne oznámenia prípadných zmien, resp. termínoch evalvácie vysokých škôl. J. Gašperan informoval prítomných o štátnom rozpočte na rok 2010, celkových zdrojoch pre regionálne školstvo, o zmiernení dopadov krízy na rezort, zákone o celoživotnom vzdelávaní, hodnotení Programového vyhlásenia vlády SR z pohľadu odborov, o poklese počtu zamestnancov v regionálnom školstve, ako aj členov OZ na vysokých školách.

Doc. Ing. ROMAN GÁLIK, PhD., prodekan TF

RADI UVEREJŇUJEME

Prezident SR Ivan Gašparovič odovzdal 7. januára najvyššie štátne vyznamenania. Medzi dvadsiatkou ocenených osobností bol aj **prof. Ing. Ivan Hričovský, DrSc.,** ktorý si z rúk hlavy štátu prevzal štátne vyznamenanie Rad Ľudovíta Štúra II. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj v oblasti hospodárstva, osobitne ovocinárstva. Blahoželáme! **Foto: archív KPSR**

Zasadala vedecká rada

Koncom minulého roka, 10. decembra, zasadala Vedecká rada SPU. Pod vedením svojho predsedu, rektora prof. M. Látečku, vzala na vedomie Správu o výsledkoch výchovno-vzdelávacej činnosti univerzity v akademickom roku 2008/2009 a Správu o priebehu a výsledkoch Komplexnej akreditácie SPU za obdobie 2002-2007, doplnenú o aktuálnu informáciu rektora zo zasadnutia Akreditačnej komisie zo dňa 3. decembra 2009, kde bolo jednomyseľne prijaté odporúčanie AK pre MŠ SR, zaradiť SPU v Nitre medzi vysoké školy univerzitného typu.

V ďalšom bode rokovania boli VR predložené návrhy na vymenovanie za profesorov. Prof. V. Kročko, dekan TF, navrhol vymenovať za profesora **doc. Z. Tkáča** z Katedry dopravy a manipulácie a **doc. M. Bošanského** z Ústavu dopravnej techniky a konštruovania Strojníckej fakulty STU v Bratislave. Prof. D. Bíro, dekan FAPZ, navrhol vymenovať za profesora **doc. O. Kadlečíka** z Katedry genetiky a plemenárskej biológie a dekan FZKI doc. K. Kalúz navrhol na vymenovanie **doc. A. Uhera** z Katedry zeleninárstva. VR s uvedenými návrhmi súhlasila.

Členovia VR vyjadrili tiež súhlas s návrhom udeliť čestný titul „profesor emeritus“ prof. A. Jakábovej, prof. F. Špánikovi a prof. I. Točkovi. **-rch-**

Z OBSAHU / INSIDE

ECOVA – excelentné centrum výskumu agrobiodiverzity strana 3
ECOVA Agrobiodiversity Centre of Excellence page 3

Bonsaj - umenie, alebo filozofia? strana 4
Bonsai - Art or Philosophy? page 4

S batohom po Novom Zélande strana 7
Criss - Cross New Zeland with Backpack page 7

SPU v Nitre sa profiluje ako popredná slovenská a európska univerzita

(Dokončenie z 1. str.)
kvalitatívnemu auditu za obdobie rokov 2002-2007. AK vo svojej správe poukázala na jej silnú stránku, ktorou je dlhoročná tradícia vo vysokoškolskom vzdelávaní pre agrosektor. Vyzdvihla aj diverzifikáciu profilov fakúlt, ktorá umožňuje tvorbu zaujímavých študijných programov. Práve vďaka tomu sa SPU stáva na Slovensku jedinečnou školou. Za pozitívnu označila aj tradíciu a skúsenosti s externými formami štúdia a dostatočné kapacity pre celoživotné vzdelávanie, ako aj existenciu kvalifikačne silných pracovísk a skúsenosti s podnikateľskou činnosťou. No hodnotenie upozornilo aj na slabšie stránky, predovšetkým na nedostatočnú kooperáciu a integráciu fakúlt a pracovísk univerzity. V oblasti hospodárenia, využívania ľudských zdrojov a marketingu poukázala komisia na nedostatok potrebných analýz, ale vytkla vám aj vysoký podiel zamestnancov bez titulu PhD. V najbližšej budúcnosti by ste sa mali zamerať aj na plnenie rozhodujúcich kritérií, ktoré ovplyvňujú výšku dotácií zo ŠR a na tvorbu vlastných zdrojov.

Proces komplexnej akreditácie vašej univerzity bol zameraný na posúdenie naplnenia jej poslania a úloh. Nanovo bola hodnotená spôsobilosť vašej univerzity a jej fakúlt uskutočňovať študijné programy v príslušných študijných odboroch i spôsobilosť na uskutočňovanie habilitačných konaní a konaní na vymenovanie profesorov. Hodnotená bola aj výskumná, vývojová, umelecká a ďalšia tvorivá činnosť. Zároveň bola vaša univerzita posudzovaná v zmysle kritérií na začleňovanie medzi univerzitné vysoké školy, vysoké školy a odborné vysoké školy. Žiaľ, pre nesplnenie kritéria týkajúceho sa počtu študentov prvého a druhého stupňa štúdia na prepočítaný evidenčný počet vysokoškolských učiteľov, nemohla byť SPU zaradená medzi univerzitné vysoké školy. Jej trend za posledné dva roky hodnoteného obdobia však nasvedčoval tomu, že nebude pre vás problematické odstrániť v lehote do jedného roka aj tento nedostatok. Po oznámení výsledkov ste prijali opatrenia, na základe ktorých akreditačná komisia dospela k záveru, že SPU naplnila i toto kritérium.

Pri hodnotení dlhodobého zámeru AK skonštatovala, že SPU v Nitre napĺňa poslanie tak, ako to má stanovené v štatúte a v dlhodobom zámere. Posudzovala spolu 93 študijných programov v dennej a externej forme na prvom, druhom a treťom stupni štúdia. Takmer všetky fakulty obhájili doteraz priznané práva na uskutočňovanie študijných programov. Právo udeľovať príslušný titul nebol priznaný iba pre jeden študijný program, a to na Fakulte ekonomiky a manažmentu. Komisia zároveň poukázala na skutočnosť, že mnohé študijné programy majú časovo obmedzenú spôsobilosť, a to z dôvodu veku garanta. Verím preto, že tomuto problému budú vaše fakulty venovať náležitú pozornosť a v blízkej budúcnosti sa sústredia na zlepšenie vekovej štruktúry pedagógov ako aj výchovu mladej pedagogickej generácie. Ďalej bola v procese komplexnej akreditácie hodnotená spôsobilosť univerzity uskutočňovať habilitačné a vymenovacie konania. S potešením môžem konštatovať, že všetkým 17 predloženým žiadostiam bolo priznané toto právo.

Vynikajúce výsledky dosiahla vaša univerzita aj v rámci hodnotenia výskumnej a vývojovej činnosti. Bola hodnotená v šiestich z 24 oblastí. Na troch fakultách, a to na TF, FZKI a FEM bola hodnotená iba jedna oblasť výskumu, ale dosiahli v nej najvyššie hodnotenie A – špičkovú medzinárodnú kvalitu. Rovnako dobre obstála aj FAPZ a FBP s dosiahnutým hodnotením B, čo je medzinárodne uznávaná kvalita. Podmienku kritéria KZU-1, čo je hodnotenie úrovne výskumnej činnosti, spĺňali všetky hodnotené fakulty. Kritérium KZU-2, čo predstavuje objem financií za výskumné granty, projekty na evidovaný prepočítaný počet profesorov, docentov a tvorivých výskumných pracovníkov, bol objem financií vyšší ako požadovaných 60-tisíc Sk. Výsledky prezentované v kritériu KZU-3 dokumentujú, že vaša univerzita spĺňa aj toto kritérium, a to na všetkých hodnotených fakultách, čo predstavuje stopercentný podiel. V kritériu KZU-4, ktoré hodnotilo výstupy výskumu študentov, absolventov doktorandského štúdia, spĺňala vaša univerzita požadovanú úroveň výskumnej činnosti na všetkých posudzovaných fakultách. Univerzita splnila aj kritérium KZU-5, vyjadrujúce počet doktorandov denného doktorandského štúdia a doktorandov v externej forme štúdia, ktorí sú zamestnancami univerzity, na prepočítaný evidenčný počet docentov a profesorov. Po dodatočne prijatých opatreniach splnila vaša univerzita aj kritérium KZU-6, ktoré vyjadruje počet študentov prvého a druhého stupňa na prepočítaný evidenčný počet vysokoškolských učiteľov PhD., docentov a profesorov v príslušnom kalendárnom roku.

Súčasťou hodnotenia vašej vysokej školy v rámci komplexnej akreditácie boli však aj konkrétne upozornenia a riziká do budúcnosti. Ide najmä o nevyhnutnosť pokračovať v nastúpenom trende znižovania počtu študijných programov, s cieľom nasmerovať a efektívnejšie využiť existujúci vedeckovýskumný a pedagogický potenciál univerzity. S rezervami súvisí tiež potreba sústrediť úsilie na získanie a uskutočňovanie významných výskumných grantových projektov vo vybraných strategických oblastiach výskumu v agrosektore. V oblasti zahraničnej spolupráce by ste sa mali koncentrovať na riešenie spoločných výskumných projektov a dlhodobé výmenné pobyty učiteľov a vedeckých pracovníkov najmä v zahraničí. Rovnako vám komisia v snahe upevniť si svoje medzinárodné postavenie odporučila zvýšiť ponuku študijných programov v anglickom jazyku na vašej škole.

Vážené slávnostné zhromaždenie,
dovoľte mi, aby som vám srdečne zablahoželal k tomuto úspechu. Ďakujem vám za vaše úsilie, za prácu a talent, ktoré ste venovali rozvoju univerzity. Verím, že získaný titul obhájite i v nasledujúcom hodnotení a pozitívny trend smerovania univerzity sa vám podarí udržať.

„V rámci unikátnych študijných odborov a programov je SPU v Nitre jedinou univerzitou v republike, ktorá ovplyvňuje ďalšie smerovanie slovenského poľnohospodárstva a rozvoj vidieka."

J. Mikolaj

„Ambície SPU hodnotím ako veľmi progresívne, keďže zvyšujú význam jej spoločenského postavenia a poslania."

J. Mikolaj

Z príhovoru M. Látečku, rektora univerzity

Vážený pán minister, ctená akademická obec Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, dámy a páni!

Je mi cťou a zároveň radosťou, že vás v tomto predvianočnom čase môžem pozdraviť na našej akademickej pôde. Vrcholia síce prípravy na najkrajšie sviatky roka, ale my máme dnes mimoriadnu príležitosť na stretnutie. Zavítal k nám vzácny hosť, podpredseda vlády a minister školstva, pán Ján Mikolaj, s hodnotným darom pre celú univerzitu. S dekrétom o zaradení našej Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre medzi vysoké školy univerzitného typu. Dovoľte mi, vážený pán minister, aby som sa vám osobitne poďakoval za to, že ste prijali pozvanie, zdieľať spolu s nami radosť z úspešného zavŕšenia akreditačného procesu na našej alma mater.

Vážená akademická obec,
milí hostia!

Dovoľte mi niekoľkými myšlienkami vrátiť sa k priebehu nedávno ukončenej akreditácie. Napriek tomu, že hodnotenie kvality vysokých škôl na Slovensku je periodicky sa opakujúci proces, akreditácia našich vysokých škôl za obdobie rokov 2002 až 2007 sa stretávala s veľkým záujmom nielen na akademickej pôde, ale aj v širokej verejnosti. Svedčí to o tom, že spoločnosti záleží na tom, ako jednotlivé vysoké školy pristupujú k plneniu svojho poslania, poskytovať hodnotné a v praxi dobre uplatniteľné vzdelanie mladej generácii.

S týmto krédom a veľkou dávkou zodpovednosti sme aj na našej univerzite, ktorá už vyše šesť desaťročí vychováva odborníkov pre rezorty životne dôležité pre človeka, pristupovali k príprave akreditačných spisov. Uvedomujúc si, že ide o dôležitý spôsob akéhosi „interného upratovania" a pohľadu do vlastnej kuchyne: čo sa doteraz v rámci vzdelávania a výskumu dosiahlo, kam univerzita smeruje, či sa môže porovnávať s inými univerzitami doma aj v zahraničí, či je dostatočne produktívna v oblasti vedy a výskumu, alebo vo výchove odborne zdatných absolventov. Boli to hodiny intenzívnej práce našich pedagógov a vedeckovýskumných pracovníkov, za ktoré im patrí naša veľká vďaka.

S pocitom dobre vykonanej práce a hrdosti sme si v júni 2009 v Spišskej Kapitule vypočuli záverečné hodnotenie AK, ktorá vyslovila SPU v Nitre uznanie za splnenie piatich zo šiestich stanovených hodnotiacich kritérií, s osobitným ocenením výstupov z vedeckovýskumnej činnosti (KZU–1), finančného príjmu z výskumných grantov (KZU–2), ako aj z výchovy doktorandov (KZU–3, 4, 5). V týchto činnostiach patrí SPU v Nitre podľa vyjadrenia AK k najlepším univerzitám na Slovensku. Iba o vlások sme prekročili šieste kritérium, ktoré bránilo zaradeniu našej vysokej školy medzi univerzity. Využili sme však šancu, ktorú nám pán minister dal, a tak sme 3. decembra na zasadnutí AK mohli prezentovať opatrenia v personálnej oblasti, ako aj v počte prijatých študentov, ktoré bolo treba prijať na splnenie šiesteho kritéria, počtu študentov pripadajúcich na jedného učiteľa s vedeckou hodnosťou. Komisia kladne prijala naše argumenty a po diskusii jednomyseľne navrhla pánu ministrovi Jánovi Mikolajovi, aby našu univerzitu zaradil medzi vysoké školy univerzitného typu.

Ctení hostia, dámy a páni!

Dnes preberáme takpovediac svoje „vysvedčenie" za prácu pedagogického, vedeckovýskumného kolektívu, ale aj ostatných zamestnancov našej univerzity v rokoch 2002 až 2007. Máme z neho veľkú radosť. Verím, že je na nás hrdé aj naše starobylé mesto Nitra, celý nitriansky región a slovenská poľnohospodárska obec, tisíce absolventov, roztrúsených po krajine aj vo svete, kde šíria dobré meno tejto vysokej školy. Po dňoch sviatočných však zákonite prichádza rad dní naplnených prácou. Obhájili sme status univerzity a zaradili sme sa medzi prestížne vysoké školy na Slovensku. Som presvedčený, že vysielame dobrý signál smerom k budúcim študentom, ktorí sa rozhodujú, na akú vysokú školu sa prihlásiť. Dobrý signál aj do vedeckej komunity, venujúcej sa problematike poľnohospodárstva, potravinárstva a ďalších vedných oblastí, súvisiacich s existenciou človeka. Že bude prijímať výsledky našej práce s rešpektom a uznaním. Sme si však vedomí aj toho, že musíme našu prácu neustále zdokonaľovať, aby diplom od nás bol kvalitnou a akceptovanou vstupenkou našich absolventov do praxe, či už na Slovensku, alebo v zahraničí. Preto už dnes musíme myslieť na to, aby sme nepoľavili, ale zlepšovali svoju prácu tak, aby z nej mala osoh celá spoločnosť. Svojím konaním budeme musieť denne dokazovať, že titul univerzita je v dobrých rukách. Dovolím si parafrázovať vyhlásenia vrcholových športovcov, že niekedy je ťažšie víťaznú pozíciu obhájiť, ako ju jednorazovo získať.

„Obhájili sme status univerzity a zaradili sa medzi prestížne vysoké školy na Slovensku. Som presvedčený, že vysielame dobrý signál smerom k budúcim študentom."

M. Látečka

Vážené slávnostné zhromaždenie!

Dnes je však výnimočný deň a k nemu patrí aj sviatočné slovo. V prvom rade slovo vďaky všetkým, ktorí sa za katedrou, v laboratóriách, ale aj na ostatných našich pracoviskách podieľajú na tom, aby celé univerzitné súkolesie bezpečne a bezporuchovo fungovalo. Ďakujem celému kolektívu spolupracovníkov, ktorí boli aktívnymi aktérmi prípravy a realizácie akreditačného procesu. Dovoľte mi, aby som vám všetkým do nového roka 2010 poprial v mene svojom i v mene vedenia našej univerzity veľa zdravia a šťastia, úspechov v práci a pohody v súkromnom živote. ■

Blahoželanie

„Vinšovať Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre do nového roka, to je pre mňa osobitý pocit. Veď som jej absolventom, a to ma morálne zaväzuje. Škole som vždy fandil, a preto som veľmi rád, že som mohol byť pri tom, keď minister školstva odovzdával rektorovi dekrét o jej zaradení medzi univerzity. Je to, ako tu viackrát odznelo, zásluha všetkých predchádzajúcich aj súčasných zamestnancov, ktorí sa o to zaslúžili.

Na prahu nového roka prajem všetkým študentom, ktorí sa rozhodli študovať tieto (pre nás všetkých dôležité) disciplíny, aby ich chuť do učenia nikdy neopustila a keď úspešne skončia univerzitu, aby sa úspešne umiestnili na trhu práce. Občas sa stretávam s názormi, že tento typ školy v 21. storočí už asi nebude mať opodstatnenie. Myslím si, že opak je pravda, pretože zabezpečenie ľudstva potravinami bolo, je a bude vždy dôležité. Aj keď ich dnes produkujeme sofistikovanejším spôsobom, ako naši predkovia. To, čo nám kedysi sľubovali, že v budúcnosti budeme jesť len pilulky, sa nestalo a nikdy nestane skutočnosťou. Prajem všetkým študentom, aby boli hrdí na to, že študujú na tejto univerzite! Všetkým učiteľom a zamestnancom školy, jej vedeniu, skrátka všetkým, ktorí dnes pri tejto príležitosti prežívajú dobrý pocit z toho, že univerzita uspela, prajem do budúcnosti veľa úspechov!"

Ing. JURAJ HORVÁTH, CSc.,
prednosta Obvodného úradu v Nitre

Prispejú k rozvoju vedy a pozitívnemu hodnoteniu SPU

(Dokončenie z 1. str.)
architektúra), **doc. RNDr. Jánovi Salajovi, CSc.** (biotechnológie), **doc. Ing. Zlatici Muchovej, PhD.** (krajinárstvo) a s účinnosťou od 1. januára 2009 doc. **Ing. Olegovi Paulenovi, PhD.** (záhradníctvo).

Cena rektora za publikačnú činnosť

V kategórií vedecký článok za publikovanú prácu v anglickom jazyku Concentration of Heavy Metals in Various Children's Herbal Tea Types and Their Correlations (Koncentrácia ťažkých kovov v rôznych druhoch detských čajov a ich korelácie) bola udelená cena **Ing. Miroslavovi Habánovi, PhD., a kolektívu autorov.** V kategórii vedecký článok mladých vedeckých pracovníkov do 35 rokov za publikovanú prácu v anglickom jazyku Soil Tillage and Fertilization of Orthic Luvisol and Their Influence on Chemical Properties, Soil Structure Stability and Carbon Distribution in Water-stable Macro-aggregates (Obrábanie, hnojenie a ich vplyv na chemické vlastnosti, stabilitu pôdnej štruktúry a distribúciu uhlíka vo vodoodolných makroagregátoch v hnedozemi) bola udelená cena **Ing. Vladimírovi Šimanskému, PhD., a kolektívu autorov.** V kategórii vedecká monografia za dielo Endokrinné a vnútrobunkové mechanizmy pohlavného dospievania prasničiek získala Cenu rektora **Ing. Adriana Kolesárová, PhD., a kolektív autorov.** V kategórii vysokoškolská učebnica ju za knižné dielo Vegetačné štruktúry v sídlach – Parky a záhrady získal **prof. Ing. Ján Supuka, DrSc., doc. Ing. Ľubica Feriancová, PhD., a kolektív autorov.**

Blahoželáme!

RENÁTA CHOSRAVIOVÁ

Medzi pedagógmi, ktorým rektor Mikuláš Látečka slávnostne odovzdal dekréty docentov, bol aj Ľuboš Moravčík. **Foto: za**

„Zem má miesta pre všetkých...“

K PROJEKTU ECOVA

Verš z balady Friedricha Schillera mi akosi mimovoľne prišiel na um, keď som počúvala rozprávanie prof. RNDr. MILANA BEŽA, CSc., vedúceho Katedry genetiky a šľachtenia rastlín, na tému agrobiodiverzity. Prečo? Lebo človek niekedy pri svojich aktivitách zabúda na to, aká vzácna je rôznorodosť v prírode, ktorá nie je len zdrojom jeho obživy, ale aj životnej pohody a radosti. Preto treba usilovať o to, aby sa zachovala pre našu generáciu, ale aj pre tie nasledujúce. Je to výsostná téma roka 2010. OSN ho nazvala Medzinárodným rokom biodiverzity.

Pán profesor, uveďte, prosím, našich čitateľov do tejto problematiky.

- Biodiverzita je rozmanitosť, rôznorodosť, pestrosť foriem života. Pod pojmom agrobiodiverzita máme na mysli riešenie aktuálnych otázok, ktoré sú prvotné z hľadiska zabezpečovania poľnohospodárskej výroby v kontexte socioekonomického vývoja, napríklad rozvoja vidieka či udržiavania krajinného priestoru. Problematika, videná z tohto uhla pohľadu, je o to aktuálnejšia, že sa často nekladie dostatočný dôraz na ochranu rozmanitosti z pohľadu úbytku pôdy v dôsledku výstavby výrobných kapacít či skladovacích priestorov na pôde, ktorá je nenahraditeľná. Je to najvzácnejší majetok, ktorý spoločnosť má a ktorý je z hľadiska života človeka, aj rastlín a živočíchov nenahraditeľný.

Táto téma bude náplňou riešiteľského kolektívu zamestnancov Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov v rámci projektu, ktorý tu funguje od júna 2009. Je to Excelentné centrum ochrany a využívania agrobiodiverzity, v skratke ECOVA. Môžete nám ho bližšie predstaviť?

- Ide o dvojročný, dopytovo orientovaný projekt vedy a výskumu s rozpočtom 1 269 524, 66 eur nenávratných finančných prostriedkov, spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ale aj univerzity, našej Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov. Bude sa realizovať do apríla 2011. Jeho ciele sú obsiahnuté v samotnom názve projektu. Prístup riešiteľov je zameraný na tri oblasti, a to na agrobiodiverzitu rastlín, zvierat (živočíchov) a informatiku pre agrobiodiverzitu. Každá z týchto oblastí má podskupiny a aktivity, riešiace konkrétne úlohy. Centrum má ambíciu podporiť aktivity slovenského výskumu v medzinárodnom meradle a poskytnutím výskumných priestorov pre študentov a pedagógov zlepšiť vzdelávacie podmienky na vysokej škole. Chce podporiť excelentný výskum v záujme uchovania a využívania agrobiodiverzity s cieľom realizovať potravinovú bezpečnosť a produkciu ekopotravín.

Začnime teda prvou oblasťou, a to ríšou rastlinnou...

- V oblasti agrobiodiverzity rastlín ide o podporu technickej inovácie laboratórií na určovanie hospodárskej hodnoty genetických zdrojov rastlín. Zameriavame sa na zaobstaranie modernej laboratórnej techniky (elektrónkový mikroskop a i.) na hodnotenie vlastností jedinečných druhov rastlín vyskytujúcich sa vnašej geografickej oblasti (Slovensko) a na poskytovanie informácií o nich pre európsky aj svetový priestor.

Druhá aktivita sa sústreďuje na dopad klimatických zmien na rozmanitosť z pohľadu fyziológie, genetiky, ochrany rastlín. Je to biologický nástroj, ktorý nám umožní postrehnúť zmeny a zároveň navrhnúť riešenia na uchovanie rozmanitosti a zabezpečenie jej optimálneho zužitkovania. Projekt je zameraný na rozvoj regiónov, rieši aktuálne otázky v Nitrianskom kraji, vzťahuje sa však aj na širšiu oblasť z hľadiska klimatických zmien, na výskum funkčných vzťahov v rastlinných ekosystémoch a na adaptabilitu rastlín na klimatické extrémy.

Základným motívom tretej aktivity je využitie agrobiodiverzity v trvalo udržateľnom poľnohospodárstve. Ide o možnosti využitia rozmanitosti zdrojov potravín pre človeka. O vývoj a overovanie udržateľných systémov pestovania rastlín na ornej pôde, so zaradením genetických zdrojov netradičných plodín a ich zhodnotenie pre výživu obyvateľstva. Snažíme sa vybaviť laboratóriá analyzátormi, spektrometrami, ktoré sú schopné už v potravinových zdrojoch odhaliť látky, ktoré by potenciálne mohli byť pre človeka škodlivé.

Spomínali ste, že aj výskum agrobiodiverzity zvierat má tri úrovne.

- Prvá je venovaná hodnoteniu a monitorovaniu genetických zdrojov zvierat. Ohrozené populácie hospodárskych zvierat sú často predmetom diskusií. Tu by sme chceli podať konkrétne návrhy na riešenie. Budeme uplatňovať metódy kvantitatívnej a molekulárnej genetiky a výsledky využívať na riadenie rozvoja plemien z dlhodobého hľadiska. Mohli by pomôcť zachovať niektoré populácie zvierat, ktoré by teoreticky mohli zaniknúť. Skutočnosť je taká, že ak sa nezachráni to, čo v súčasnosti máme, chyba sa už napraviť nedá. Cesta späť neexistuje. V tom je práve zmysel tejto aktivity.

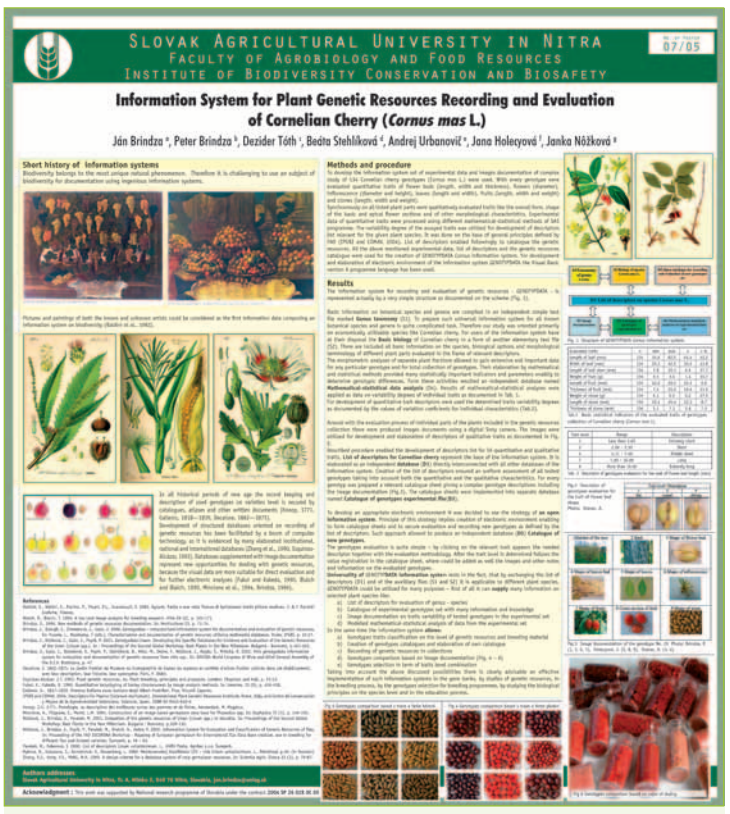

ECOVA na výstave

Projekt ECOVA sa širokej verejnosti predstavil v novembri minulého roka v rámci sprievodného programu knižného veľtrhu Bibliotéka 2009. V bratislavskej Inchebe sa spolu s ním prezentovalo 38 centier excelentnosti, zameraných na široký okruh výskumných tém, počnúc fyzikou a kozmickým výskumom až po biológiu či ekológiu. Zámerom ministerstva školstva bolo predstaviť ich verejnosti. „Otázky návštevníkov boli rôznorodé, no odzrkadľoval sa v nich záujem o danú problematiku. Pristavili sa aj absolventi našej univerzity, s hrdosťou, že našli svoju univerzitu a spriaznené duše,“ povedal nám profesor Milan Bežo, projektový manažér projektu ECOVA. **-r-**

Budete sa venovať iba hospodárskym zvieratám, alebo živočíchom vo všeobecnosti?

- Problematika je poňatá v širšom kontexte, ale hlavný dôraz sa kladie na hospodárske zvieratá. Projekt je postavený na metodických základoch, ktoré zahŕňajú oblasť genetiky, kde je možné postrehnúť rozsah variability. Tá je univerzálna a dá sa uplatniť aj pre iné druhy zvierat. Každá, aj metodická stránka tohto projektu, je postavená na univerzálnom využití unikátnych laboratórnych zariadení. Ani jedno nie je totiž určené len na výskum úzkej skupiny zvierat, pretože potom by sme vlastne neboli kompetentní v problematike agrobiodiverzity. Zariadenia a prístroje, ktoré používame, sú jedinečné, ale súčasne riešia základné problémy, a tie sú spoločné. A práve v tom je základ nášho pohľadu na skúmanú problematiku.

Za veľmi dôležité považujeme aj uchovávanie agrobiodiverzity v chovoch hospodárskych zvierat. Ak sme sa v prvej časti venovali všeobecným metodickým základom, v druhej už budeme konkrétnejší a zameriame sa na chovy. Môže sa totiž stať, že sa chovatelia sústredia iba na unikátne, vysokovýkonné či z ich pohľadu vhodné plemená. No toto kritérium podlieha subjektívnemu pohľadu človeka, ktorý o tom v danom čase rozhoduje. Môže sa stať, že sa výber v chove zúži natoľko, že môže zasiahnuť akákoľvek ďalšia zmena, výkyv, biologické a nebiologické faktory a úzky pilier sa zrúti. Znamená to, že aj v chovoch treba myslieť na zachovanie rozmanitosti. Najmä v chove koní, dobytka a hydiny, teda v tých, ktoré sú typické pre náš región. Chceme poukázať na to, že zúžením diapazónu chovaných zvierat sa vlastne agrobiodiverzita znižuje a cenný biologický materiál sa stráca.

Ďalej sa v oblasti agrobiodiverzity zvierat chceme venovať výžive hospodárskych zvierat v nadväznosti na kvalitu produkcie. Pôjde o efektívnejšie využívanie domácich kŕmnych zdrojov pre výživu hospodárskych zvierat, určených na výrobu zdravotne neškodných potravín živočíšneho pôvodu.

Vytvorenie databázy genetických zdrojov rastlín, živočíchov a ich produktov, to je tretí segment projektu ECOVA...

- Áno, inými slovami ide o informatiku pre agrobiodiverzitu. Naskytá sa možnosť vytvoriť systém prepojenia všetkých spomínaných oblastí, vytvárať databázy, ktoré agrobiodiverzitu charakterizujú. Môžeme získať jednak softvérové produkty, vytvárať a napĺňať databázy, ale najmä hľadať prepojenie, aby sme umožnili vytvoriť pre agrobiodiverzitu zázemie, zahŕňajúce a poskytujúce informácie pre analýzu, detekciu, prognózovanie toho, čo by sa mohlo udiať, ak by sme niektoré zložky zanedbali.

Ako tak počúvam, zrejme by sa do tohto široko pojatého projektu mali, resp. mohli zapojiť viaceré pracoviská našej univerzity.

- Samozrejme, to je náš zámer. Ako som už spomenul, systém je otvorený, to znamená, že umožňuje ďalšie vstupy, rozšírenie o nové témy. Štrukturálne fondy sú orientované na vytvorenie infraštruktúry, čiže prístrojového vybavenia. Preto sme hľadali také možnosti, aby nakúpené unikátne prístroje boli všeobecnejšie využiteľné. Výsledky, ktoré prostredníctvom nich získame, budú relevantné a uznávané aj v karentovaných časopisoch s vysokým impact faktorom. Projekt je otvorený pre ďalšie pracoviská, pretože spomínané zariadenia si vyžadujú systematické a cielené využívanie. Nie tak, že sa na nich týždeň pracuje a ďalších deväť mesiacov sa k nim nikto nedostane. Naopak, vyzývame ďalšie pracoviská k spolupráci. To, že nám bolo pridelené toto excelentné centrum, znamená pre nás veľkú mieru zodpovednosti. Popri všetkých starostiach a povinnostiach, ktoré máme, ho musíme udržiavať v chode. Máme vypracovaný štatút s podmienkami, ako a kto môže zariadenia využívať. No a aktivity musíme vykazovať. To je ďalšia vec, ktorá súvisí so štrukturálnymi fondmi. Ďalších päť rokov musíme dokazovať, že to neboli finančné prostriedky určené na zakonzervovanie určitého stavu, ale naopak, prostriedky, ktoré rozvíjajú spoluprácu na úrovni fakulty, univerzity, iných výskumných pracovísk. Práve tieto väzby umožnia prienik do medzinárodného priestoru, hlavne kvalitou analýz. Chápeme agrobiodiverzitu komplexne, chceme poukázať na to, že to nie je chaotický, z rôznych súčastí pospájaný projekt, ale projekt so spoločnou myšlienkou, ktorá sa prelína od základného momentu až po výstupy, ktoré by ho mali charakterizovať.

Ďakujem za rozhovor!

K. POTOKOVÁ

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Operačný program VÝSKUM a VÝVOJ

Na návšteve u svetových mliekarov

Nadnárodnú mliekarenskú spoločnosť FrieslandCampina so sídlom v Holandsku navštívila v dňoch 23. až 29. novembra 2009 Ing. ZUZANA KAPSDORFEROVÁ, PhD., z Fakulty ekonomiky a manažmentu našej univerzity. Spýtali sme sa jej na podrobnosti.

- Môj pracovný pobyt bol realizovaný v rámci projektu celoživotného vzdelávania Leonardo da Vinci (LDV), ktorý poskytla Národná agentúra Programu celoživotného vzdelávania (SAAIC). Rada by som poznamenala, že spoločnosť FrieslandCampina patrí v súčasnosti k svetovým lídrom vo výrobe mlieka a mliečnych výrobkov. Preto som s radosťou prijala možnosť konzultovať s poprednými manažérmi firmy trendy vo výrobe a spracovaní mlieka a mliečnych výrobkov, diskutovať o problémoch z oblasti manažérstva kvality, bezpečnosti, sledovateľnosti a spoľahlivosti výroby, systémov riadenia a zákazníckych auditov. Zážitkom bola aj návšteva viacerých závodov vyrábajúcich sušené mlieko, maslo a syry v závodoch v Locheme a Steenderene. **-r-**

Výsledkom projektu bude monografia

Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja (FEŠRR) SPU získala v tomto roku projekt, ktorého cieľom je vytvoriť medzinárodnú odbornú monografiu s názvom European Union Public Administration and Development Policies and V-4 Countries Particularities. Podporuje ho Medzinárodný Vyšehradský fond (IVF) a nadväzuje na predchádzajúci projekt, ktorý sa úspešne realizoval pred dvoma rokmi. Zástupcovia participujúcich univerzít z Juhočeskej univerzity (JU) v Českých Budějoviciach, Varšavskej poľnohospodárskej univerzity (Warsaw University of Life Science), Poľnohospodárskej univerzity v Krakove (University of Agriculture), a z Panónskej univerzity vo Veszpréme (University of Pannonia) sa v dňoch 19. – 21. novembra stretli na workshope, ktorý sa konal na pôde SPU.

Prezentovali na ňom výsledky výskumov z oblastí, ktoré budú zahrnuté do monografie, schválili jej štruktúru a obsah. Vyjde v anglickom jazyku a k dispozícii ju bude mať každá zúčastnená univerzita.

Pozvanie na stretnutie prijal aj zástupca IVF, Ing. Ľuboš Ďurič, ktorý pripomenul, že fond bol založený s cieľom vytvoriť mechanizmus pre spoluprácu medzi subjektmi z krajín V4. „Naším zámerom je podporovať aj univerzitnú spoluprácu. Z tohto dôvodu sme uvítali takýto projekt a veríme, že bude prínosom pre študentov,“ povedal.

Doc. JUDr. Eleonóra Marišová, PhD., prodekanka FEŠRR a koordinátorka projektu pripomenula, že sa snažia zvyšovať kvalitu projektov výstupmi z výskumnej činnosti zahraničných partnerov a pripraviť medzinárodné publikácie pre doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov.

Účastníci workshopu prezentovali výsledky výskumu z oblastí, ktoré budú zahrnuté do monografie. **Foto: rch**

So zástupcami partnerských univerzít o význame spolupráce a spoločnej monografii

Dr. Eva Tyran z univerzity v Krakove: Zapojila som sa už do viacerých projektov, ktoré organizovala FEŠRR. Aj prostredníctvom nich som sa veľa dozvedela o rôznych aspektoch života krajín V 4 týkajúcich sa poľnohospodárstva, vidieckeho rozvoja a podobne. Pripravovaná monografia bude určená študentom a vedeckým pracovníkom a pomôže rozšíriť poznatky o európskom priestore, politike EÚ v oblasti poľnohospodárstva a špecifikách rozvoja regiónov v krajinách V 4. Poznatky, ktoré študenti získavajú na univerzitách na kurzoch sú limitované, dokonca existujú fakulty, ktoré nemajú vo svojom programe zahrnuté predmety o politike EÚ. Takže prínos publikácie bude veľký.

Dr. Zsuzsanna Bacsi z univerzity vo Veszpréme: S FEŠRR spolupracujeme dva roky a naši študenti nedávno úspešne absolvovali na SPU letnú školu. Sme veľmi spokojní s obsahom učebných materiálov v anglickom jazyku, ktoré pre nich pripravila fakulta. Tešíme sa aj na výsledok nového projektu. Naša kapitola v monografii sa bude týkať regionálnej politiky a rozvoja vidieka a turizmu v Maďarsku.

Dr. Ing. Dagmar Parmová, prodekanka JU: Stáli sme už pri zrode FEŠRR a nová publikácia by mala byť vyvrcholením dlhoročnej spolupráce. Naša Ekonomická fakulta vznikla vyčlenením z Poľnohospodárskej fakulty JU, takže máme s FEŠRR aj podobné osudy. Do štúdie prispejeme kapitolou o verejnej správe a samospráve v ČR, na ktoré bude nadväzovať štrukturálna politika a jej implementácia v krajine.

Dr. Ferenc Zemankovics, riaditeľ Agentúry pre rozvoj vidieka v mikroregióne Keszthely a externý pedagóg na Panónskej univerzite v Keszthelyi v Maďarsku:

Tak, ako má každá minca dve strany, nevyhnutné je aj prepojenie medzi praxou a teóriou.

Publikácia bude užitočná pre rozvoj procesov na vidieku, ako učebná pomôcka bude slúžiť študentom, pedagógom i výskumníkom, ktorí sa snažia pomôcť nášmu mikroregiónu.

RENÁTA CHOSRAVIOVÁ

ČÍTALI SME

Zomrel „otec ekonómie“

V americkom Belmonte zomrel 13. decembra 2009 vo veku 94 rokov jeden z kľúčových ekonómov dvadsiateho storočia, Paul Anthony Samuelson. Narodil sa v roku 1915 v Gary, v štáte Indiana. Vyštudoval na univerzite v Chicagu a doktorát získal na Harvarde. V roku 1947 ho vymenovali za profesora na Massachusettskom technickom inštitúte v Bostone, s ktorým spolupracoval celý život. Bol autorom najpredávanejšej učebnice ekonómie (v origináli Economics: An Introductory Analysis), ktorú väčšina študentov pozná len ako „Samuelsona“. Od roku 1948 sa jej predalo asi štyri milióny exemplárov a bola preložená do 41 jazykov. Hoci rozumel zložitým makroekonomickým konštrukciám, výnimočným sa stal pre svoju schopnosť podať ich v prístupnej forme. Prispel k rozvoju matematickej ekonómie, teórie všeobecnej ekonomickej rovnováhy, sformuloval model akcelerátora a multiplikátora. V roku 1970 ako prvý Američan získal Nobelovu cenu za ekonómiu. **(SME 15. 12. 2009)**

POZÝVAME

Vinohradnícke a vinárske fórum

V Dvorane slávy v Trenčianskych Tepliciach sa od 17. do 19. februára 2010 uskutoční tretí ročník Vinohradníckeho a vinárskeho fóra VITICULTURE & VINICULTURE – Slovakia 2010. Cieľom organizátorov, Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, je vytvoriť priestor pre stretnutie zástupcov výskumu, produkcie, obchodu a služieb z rôznych oblastí Európy, kde sa produkuje hrozno a vyrába víno. Záštitu nad podujatím opäť prevzali rektori oboch univerzít, prof. Mikuláš Látečka a prof. Vladimír Báleš, ktorí pred dvomi rokmi stáli pri zrode myšlienky usporiadať stretnutia odborníkov z oblasti vinohradníctva a vinárstva.

Organizátori zároveň pozývajú zamestnancov univerzity a študentov doktorandského štúdia, aby prezentovali svoje poznatky súvisiace s touto tematikou. Prednášky budú rozdelené do šiestich základných okruhov: prezentácia vínnych ciest; ošetrovanie porastov; spracovanie hrozna; ošetrovanie muštov a vína; ekonomika a marketing; vzdelávanie v oblasti gastronómie a somelierstva. **-r-**

Viac informácií na www.viniculture.sk

Trávniky potrebujú starostlivú ruku

Hebký dotyk mäkkého trávnika vyvoláva v človeku pocit pohody a pokoja. Nečudo, veď tento živý zelený koberec má v našom životnom prostredí výsadné postavenie. Nevtieravo dopĺňa kolorit krajiny, aby svojim mnohostranným úžitkom prispel k jej plnohodnotnému životu. O tom, čo vplýva na jeho kvalitu, ako sa mu darí v podmienkach globálnych klimatických zmien a ako sa oň starať, aby prinášal úžitok a potešenie, sme sa zhovárali s doc. Ing. HELENOU GREGOROVOU, CSc., z Katedry trávnych ekosystémov a kŕmnych plodín FAPZ.

Aj v prípade trávnika možno parafrázovať známe príslovie o ovečke, z ktorej je mnohoraký úžitok...

- Áno, je to tak, pretože trávniky sú vskutku multifunkčné rastlinné spoločenstvá. Poskytujú človeku vhodný povrch pre oddychové aktivity, aj pre športové vyžitie. Spomeňme len parky, detské, futbalové či dnes také populárne golfové ihriská. Ak trávniky obkolesujú historické a umelecké objekty ako spojovací prvok v najrôznejších sadovníckych kompozíciách, prinášajú príjemný estetický zážitok. Ale to nie je všetko. Trávniky svojím rastlinným pokryvom chránia pôdu pred účinkami veternej a vodnej erózie, významne sa podieľajú na tvorbe kultúrnej krajiny a na začleňovaní technických stavieb do životného prostredia. Svieže zelené trávniky okrem toho zlepšujú stav ovzdušia vo svojom blízkom okolí prostredníctvom produkcie kyslíka, ovplyvňujú teplotný a vlhkostný režim vzduchu, znižujú prašnosť a podobne. Ako vidíme, trávniky sú naozaj veľmi užitočné a potrebné.

Čím sa im človek najviac zavďačí?

- Aby boli skutočnou okrasou krajiny a mohli plniť svoje funkcie, potrebujú trávniky predovšetkým dostatok vlahy, živín a pravidelné kosenie. Zavlažovanie, hnojenie a kosenie, to sú zároveň najväčšie nákladové položky pri ich ošetrovaní. Veď nepoviem nič nové, ak konštatujem, že voda má už dnes strategickú hodnotu, ba jej cena bude neustále rásť. Paradoxne, v súvislosti s otepľovaním a nárastom deficitu vlahy sa bude zvyšovať aj potreba doplnkovej závlahy.

To znamená, že bude treba múdro kalkulovať...

- Samozrejme, veľmi starostlivo bude treba zvažovať, ktoré trávnaté plochy sa kvôli svojej funkčnosti nezaobídu bez doplnkovej závlahy, pravidelného hnojenia a kosenia a pri ktorých plochách možno ísť cestou nízkych vstupov. V odbornej reči hovoríme o tzv. low input trávnikoch. Samozrejme, aj v budúcnosti sa predpokladá, že na zaťažovaných športových trávnikoch, pri ktorých je dobrá regeneračná schopnosť podmienkou ich funkčnosti a pri okrasných reprezentačných trávnikoch bude vysoká úroveň ošetrovania nevyhnutnou podmienkou.

Existuje nejaká iná cesta, ako ušetriť na drahých závlahách?

- Jednou z nich je zmena pohľadu odborníkov na floristické zloženie tradičných trávnikov. Hľadajú spôsoby, ako zlepšiť, resp. udržať primeranú kvalitu trávnikov tam, kde z rôznych, predovšetkým ekonomických príčin nemožno v dostatočnom rozsahu používať závlahy. Je to zakladanie trávnikov na báze suchovzdorných druhov trávy. Preto sa v budúcnosti očakáva širšie uplatnenie trávnikových odrôd kostravy trsťovitej *(Festuca arundinacea)* aj v bežných okrasných trávnikoch, tak, ako je to v súčasnosti na americkom kontinente a v krajinách južnej Európy. Jej širšiemu uplatneniu bránila donedávna horšia kombinovateľnosť s trávnikovými trávami, a to preto, že má širšie listové čepele. Vysokou odolnosťou proti suchu sa vyznačujú aj ďalšie kostravy, napríklad kostrava červená *(Festuca rubra)* a kostrava ovčia *(Festuca ovina)*. Pre zmenené podmienky, ktoré vytvorí globálne oteplenie, sa javí ako perspektívna aj suchovzdorná ometlina štíhla *(Koeleria macrantha)*, ktorá dobre znáša zásaditú pôdnu reakciu a vyššiu koncentráciu solí v pôde. Vo svete už vyšľachtili aj jej odrodu. Okrem toho by sa mohli využívať teplomilné druhy tráv, ako je prstnatec obyčajný *(Cynodon dactylon)* a *Zoyssia japonica*.

Šľachtitelia sa intenzívne zaoberajú touto problematikou a naznačujú spôsoby, ako zvyšovať suchovzdornosť trávnikových odrôd tráv. Ide o vnášanie génov suchovzdornosti, umelú infekciu endofytnými hubami rodu Neotyphodium, tvorbu „stay green“ genotypov, ktoré zostávajú zelené aj po uschnutí a opticky zlepšujú vzhľad suchého trávnika. Ale venujú sa aj tvorbe medziodrodových hybridov a tzv. low-input genotypov, t. j. odrôd šľachtených na minimálnu potrebu vlahy a živín.

„Zelená je tráva...“, ak sa o ňu dobre staráme. **Foto: it**

Aby sa zabezpečil optimálny stav a uchovanie vody v pôde, predpokladá sa aj používanie pomocných látok, tzv. pôdnych kondicionérov, ktoré majú schopnosť viazať viac ako stonásobné množstvo vody, zvyšujú retenčnú schopnosť pôdy, takže rastliny lepšie využijú vodu a živiny v nej obsiahnuté, a tým dochádza k úspore závlah a hnojenia. Pôdne kondicionéry svojimi vlastnosťami podporujú rast koreňového systému, čo zas vytvára lepšie predpoklady pre čerpanie vlahy z hlbších pôdnych horizontov. Tak prispievajú k zlepšeniu kvality trávnikov aj pri nižších vstupoch.

Takže recept na lepšie gazdovanie s vodou by bol, ale čo s kosením a hnojením?

- Úsporu nákladov na kosenie možno na niektorých trávnikoch dosiahnuť použitím rastových regulátorov. Ich účinok sa prejavuje zníženou produkciou hmoty a potrebou menšej frekvencie kosenia, čím sa ušetria celkové prevádzkové náklady na ošetrovanie trávnikov. Pravda, vzhľadom na možné farebné zmeny na listoch tráv je ich použitie obmedzené iba na extenzívne trávniky, trávniky na ťažšie prístupných miestach a na trávniky, v ktorých estetické hľadisko nehrá rozhodujúcu úlohu. V Európe je použitie regulátorov rastu do trávnikov oficiálne povolené v Anglicku a Švajčiarsku. V USA sa však už niekoľko rokov používajú špeciálne rastové retardanty aj na športových trávnikoch a ich použitie sa so sľubnými predbežnými výsledkami overuje aj vo švajčiarskom Bazileji. Môžeme očakávať, že sa v budúcnosti budú používať aj u nás.

Vyšľachtenie drobnolistových odrôd ďateliny plazivej f. silvestre, označovaných spoločným názvom „microclover“, použiteľných do okrasných, aj do niektorých športových trávnikov, je prínosom tak z ekonomického, ako aj ekologického hľadiska. Ďatelina plazivá prostredníctvom symbiotických hrčkotvorných baktérií viaže dusík zo vzduchu, ten sa dostáva do pôdy a trávy ho môžu využiť, čím sa znižuje potreba hnojiť touto živinou. Tým, že si dokáže zabezpečiť vlahu hlbším koreňovým systémom, prispieva k zlepšeniu vzhľadu trávnikov aj v období letného deficitu vlahy.

Aký je trávnikársky trend budúcnosti?

- Viac ako doteraz sa bude uberať cestou druhovo pestrejších porastov, kvetnatých lúk. Ich trvalá existencia, druhové bohatstvo a kvetnatý vzhľad sú podmienené osobitným spôsobom ošetrovania a využívania tak, aby počas vegetácie čo najdlhšie tvorili bohato kvitnúci porast a zabezpečila sa ich samovoľná reprodukcia. Pestrejšie druhové zloženie a osobitný manažment ošetrovania sa očakáva aj pri integrovaných systémoch pestovania ovocia, kvôli biologickému boju so škodcami. Tu sa však predpokladá iný pohľad na dvojklíčnolistové rastliny, aj zmena manažmentu využívania trávnych porastov v medziradoch. Väčší dôraz sa bude klásť na zakladanie strešných trávnikov, väčších plôch krajinných trávnikov v súvislosti s úhorovaním pôdy a komunikačných trávnikov pri výstavbe diaľnic. Predpokladáme, že z hľadiska výskytu burín, chorôb a škodcov sa bude treba viac orientovať na prevenciu a pri zavlažovaní na výber a prevádzku správneho závlahového systému, aby bol úsporný a efektívny.

KATARÍNA POTOKOVÁ
RN 1/2 2010

Bonsaj je z deväťdesiatich percent umenie

Pestovanie bonsajov vedie človeka k sebadisciplíne, trpezlivosti a k usmerňovaniu svojej energie. Prináša oveľa viac ako iba pravidlá, ktoré treba dodržiavať pri pestovaní. „Bonsaj – to je aj filozofia, ktorá učí človeka porozumieť prírode aj sebe samému,“ hovorí zanietený bonsajista, prof. Ing. JOZEF BAJLA, PhD., z Technickej fakulty. Napriek tomu, že vyrastal ako „činžiakové“ dieťa, a zameraním je strojár, toto umenie ho očarilo...

Bonsaj môžeme zjednodušene charakterizovať ako miniatúrnu rastlinu, zvyčajne drevinu, pestovanú v miske, tvarovanú tak, aby navodzovala ilúziu starého stromu. Kolískou bonsajistiky sa pred dvoma tisíckami rokov stala Čína, odtiaľ sa dostala do Japonska a začiatkom 20. storočia aj do západného sveta. V posledných desaťročiach si získala obľubu aj u nás.

Od orchideí k bonsajom

Jozef Bajla má vzťah k prírode odmalička, vždy ho zaujímala botanika, chémia a fyzika. Tá predurčila aj jeho budúce povolanie. K pestovaniu bonsajov sa dostal postupne, najskôr ho uchvátili subtropické rastliny. „Pamätám si, ako ma môj švagor zoznámil s dnes už nebohým Mariánom Červeňanským. V tom období pracoval v Zelokvete, neskôr sa stal pracovníkom Botanickej záhrady SPU. Venoval sa pestovaniu orchideí a meristémovému množeniu rastlín, ktoré spočíva v tom, že niekoľkomilimetrový vrcholový odrezok sa vloží do živného roztoku alebo agarovej pôdy v skúmavke, kde začne vegetovať. Z jednej rastliny môže vzniknúť až niekoľko miliónov identických. Požiadal ma vytvoriť pohonný systém s elektromotorom na otáčanie sklených nádob, v ktorých rastliny vegetovali. Tak vznikla naša spolupráca,“ spomína J. Bajla. Dodáva, že postupne sa aj on začal venovať orchideám, v jednom období pestoval 15 druhov. „Žiaľ, raz som namiešal silný roztok na hnojenie a spálil som ich. Prišiel som o celú zbierku,“ priznáva začiatočnícke omyly. Nevzdal sa však, a začal hľadať odolnejšie rastliny. Začiatkom 80-tych rokov sa v Nitre konštituoval nitriansky bonsaj klub a zapojil sa do jeho práce. „Zohnať odbornú literatúru, ktorá by sa venovala pestovaniu bonsajov, bol takmer nadľudský výkon. Informácie sme získavali, kde sa dalo a nie všetky moje pestovateľské pokusy končili zdarom.“ Zato dnes sa už vo svojej záhrade môže pochváliť desiatkou krásnych bonsajov. Podľa prof. Bajlu je vynikajúci bonsaj z deväťdesiatich percent umenie a z desiatich záhradníctvo.

Najobľúbenejšie sú dreviny

Podľa skúsených bonsajistov možno bonsaj vypestovať z akejkoľvek dreviny. Dôležité je len poznať jeho potreby a vytvoriť mu podmienky identické s pôvodným stanovišťom. K najobľúbenejším vonkajším bonsajom patria vždyzelené ihličnaté dreviny. „Kráľovnou je borovica, symbol dlhovekosti a prosperity, ale i smrek, jedlička či smrekovec opadavý môžu rásť v pekných kompozíciách. Z listnatých stromov k najvďačnejším druhom patrí javor, dub, buk, hrab, lipa, krásna a dominantná je aj breza s bielou kôrou a záplavou drobných listov, či statný pagaštan. Interiérové bonsaje sú určené do vnútorného priestoru kvôli ich nárokom na teplo. Väčšinou sú to rastliny krajín mierneho a tropického pásma, napríklad oliva, figovník, limetka, granátovník, fikus, zamia, kamélia, rozmarín a podobne,“ podotýka J. Bajla. Podľa neho, na bonsaji ako živom organizme vždy treba niečo vylepšovať. Pestovateľské zásahy sa prejavia v plnej kráse až po viacerých rokoch, takže vypiplať unikátny kus môže trvať desiatky rokov. Obrazne povedané, bonsajistika je supermaratónska disciplína.

„Mojou najväčšou túžbou je vytvarovať bonsaj, ktorý by som mohol s hrdosťou v budúcnosti odovzdať ako veno svojej malej vnučke,“ prezradil nám J. Bajla. Na snímke postupne dotváraný bonsaj (Gardenia 2008).

Vzácne a vitálne

Niektoré bonsaje majú vysokú hodnotu, aj niekoľko stotisíc dolárov. „Známe je, že japonský hodnostár pri odchode do dôchodku nedostával žiadne vyznamenanie, ale bonsaj,“ dozvedáme sa. „Na hodnotu nemá vplyv druh dreviny, ale zachované proporcie podľa japonskej typológie. To znamená, že strom v miske má vyzerať tak, ako by mohol vyzerať v prírode. Iba miniatúrny. Výška a šírka stromu, hrúbka kmeňa, rozmery a tvar misky musia byť v dokonalej harmónii. Cení sa aj vzhľad lístkov a kôry, čím je drsnejšia, tým je cennejšia.“

Názor, že malý stromček iba živorí, je zásadný omyl. „Strom zásahmi netrpí. Naopak, vhodným uložením koruny sa zvýši jeho fotosyntéza, teda aj odolnosť a vitalita. Často má oveľa lepšie životné podmienky ako dreviny rastúce vo voľnej prírode, ktoré závisia od jej vrtkavých rozmarov. Pre dobrý rast však musí mať dostatok živín, denné svetlo a pravidelnú zálievku,“ zdôrazňuje J. Bajla.

Na to, aby mladý bonsaj získal vzhľad staršieho, existujú rozličné techniky – drôtovanie, svorkovanie, napínanie, vyrezávanie a rozštiepenie kmeňa a iné. Prof. Bajla najradšej robí konzervatívne metódy tvarovania bonsajov, ako je drôtovanie, ale aj iné náročnejšie metódy.

Pokiaľ ide o štýl, efektné je tvarovanie bonsajov v kaskádovom, polokaskádovom, šikmom, metlovitom, literátskom, zvlnenom a inom štýle, zaujímavé kompozície vznikajú pri štýle stromu na kameni alebo v kameni, ako aj pri skupinovej výsadbe. Napriek tomu, že estetické kritériá sú veľmi prísne, u bonsajistov platí nepísané pravidlo – nesmieš kritizovať bonsaj svojho suseda. Tento postoj vychádza z japonskej filozofie, úcty a pokory, snahy o sebazdokonaľovanie.

RENÁTA CHOSRAVIOVÁ

Prof. Bajla s Min Hsuan Lo, bonsajovým majstrom a tvorcom nových bonsajových štýlov z Taiwanu na výstave Gardenia 2009 v Nitre. **Foto: Archív JB**

Umenie, alebo filozofia?

Oboje. „Filozofia bonsajistického umenia je zobrazená v cykle, ktorým prechádza stromček počas celého roka. Tak ako všetko ostatné, aj bonsaj sa v priebehu času mení. Je to živé umelecké dielo, dokonalá miniatúrna kópia stromu rastúceho v prírode. Vytvoriť takýto verný obraz si vyžaduje nielen dobrý pozorovateľský talent, ale aj veľkú dávku trpezlivosti. Bonsaje ponúkajú zastavenie v rýchlo plynúcom čase. Správne tvarovaný stromček sa má k nám nakláňať, otvárať náruč, ako keby nás zdravil,“ hovorí Jozef Bajla.

Ochrana diverzity – vec medzinárodná

V polovici júna tohto roku sa mi do mailboxu dostala zaujímavá správa o možnosti prihlásiť sa na letnú univerzitu, ktorá je súčasťou rozsiahleho projektu financovaného v rámci 7. RP EÚ s názvom GLOBALDIV. Jeho cieľom je formovať medzinárodnú interdisciplinárnu skupinu expertov z oblasti charakterizovania a konzervovania živočíšnych genetických zdrojov hospodárskych zvierat z mnohých európskych aj mimoeurópskych krajín.

Bola to v poradí už tretia letná univerzita, so zameraním na socio-ekonomické aspekty konzervovania, prioritizácie konzervačných stratégií, integrovania genetiky, socio-ekonomiky, environmentálnych a geografických údajov. Konala sa v talianskej Piacenze na Universita Cattolica del Sacro Cuore, kde sa 7. septembra ráno stretlo 38 mladých vedeckých pracovníkov z Európy, Ázie, Afriky, Južnej Ameriky a Austrálie. Podmienkou účasti bolo zaslanie prípadovej štúdie z oblasti ochrany diverzity hospodárskych zvierat, ktorú posúdila skupina expertov a vybrala osem najlepších prác a autorov, ktorým organizátori poskytli finančné krytie nákladov spojených s cestou a ubytovaním. Boli sme medzi nimi aj my dvaja, autor príspevku a Ing. Jozef Pjontek z Katedry genetiky a plemenárskej biológie našej univerzity.

Cestovateľské peripetie

Naša cesta začala na viedenskom letisku. Po krátkom lete do Milána, presune autobusom do centra mesta a následnej ceste vlakom do Piacenze, sme sa napriek tomu, že sme nehovorili po taliansky, pomocou miestneho taxikára šťastlivo dopravili na miesto nášho pobytu, do kláštora, ktorého časť bola zrekonštruovaná pre potreby študentov.

Osvedčili sme sa

Universita Cattolica del Sacro Cuore je najväčšia súkromná univerzita v Taliansku. Na jej 14 fakultách v 5 mestách študuje viac ako 40-tisíc študentov. V Piacenze má svoje sídlo agronomická, ekonomická, pedagogická a právnická fakulta. Koordinátorom projektu GLOBALDIV je Ústav zootechniky Agronomickej fakulty. Ďalší partneri projektu sú výskumné ústavy z Nemecka, Švajčiarska a Kene, univerzity z Holandska a Brazílie a Európska asociácia pre živočíšnu produkciu EAAP so sídlom v Ríme.

Program letnej univerzity bol rozdelený do troch základných blokov. V dopoludňajších hodinách sa konali prednášky zamerané na najnovšie postupy a metódy hodnotenia diverzity metódami kvantitatívnej a molekulárnej genetiky, ich prepojenia na geografické informačné systémy a klimatické údaje, ktoré prednášali priamo ich autori. Boli to pozvaní experti z Veľkej Británie, Francúzska, Holandska, Švajčiarska, Nemecka a FAO OSN. V popoludňajších hodinách sme zvyčajne už pracovali na praktickej aplikácii nadobudnutých poznatkov, predstavili nám nové aplikácie a softvér používaný pri hodnotení diverzity, či už na podklade molekulárnych alebo údajov z centrálnej evidencie zvierat. Tretím blokom boli prezentácie prípadových štúdií vybraných účastníkov, s následnou diskusiou, do ktorej sa zapájali tak účastníci, ako aj prednášajúci, s cieľom dozvedieť sa viac alebo prispieť názorom k ďalšiemu riešeniu. Zaujali sme a naše prezentácie sa stretli s kladným ohlasom na obidvoch stranách. Ja som prezentoval štúdiu o možnostiach ďalšieho rozvoja populácie pinzgauského dobytka na Slovensku v kontexte genetických a ekonomických kritérií a Jozef Pjontek zasa rodokmeňovú analýzu slovenskej populácie arabských koní v šľachtiteľskom chove.

Mladí vedci z celého sveta si dali schôdzku v Taliansku, na Katolíckej univerzite v Piacenze.

Program letnej univerzity zahŕňal prednášky, praktickú časť a prezentácie prípadových štúdií. **Foto: autor**

Máme na čom stavať

Pozitívnym poznatkom pre nás bolo najmä to, že v rámci riešenej problematiky sme na úrovni, akceptovanej v medzinárodnom meradle, máme nástroje a zručnosti vysokej úrovne. Výhodou našich prác bola skutočnosť, že vzhľadom na súčasnú aj minulú organizáciu plemenárstva na Slovensku máme pomerne dobré východiská a širokú údajovú základňu. Kolegovia z krajín bez takejto tradície prezentovali najmä práce a pokusy s využitím molekulárnej genetiky pri hodnotení diverzity. Aj v praktickom bloku letnej univerzity bolo pre nás výhodou pracovať s našimi vlastnými dátami pri použití prezentovaného softvéru. Ako vyplynulo z prezentácií, pri efektívnom riadení a využívaní živočíšnych zdrojov je veľmi dôležitá schopnosť identifikovať jedince vzácnych vlastností a genotypov, ktoré by reprezentovali celú šírku variability tej-ktorej populácie, pretože v niektorých prípadoch bolo veľmi ťažké hovoriť o plemene. Ako konštatoval prednášajúci O. Hanotte z ILRI v Nairobi (Keňa), „niekedy je plemeno to, čo plemenom nazve vláda“. Toto vyhlásenie veľmi dobre vystihovalo situáciu v niektorých krajinách Afriky a Ázie.

Do kufra nielen fotografie, ale aj nové priateľstvá

Pracovný program letnej univerzity bol časovo náročný, od skorého rána až do siedmej večer. Často s pocitom, že by bolo treba povedať ešte viac. Ale letná univerzita nie je len o práci, a tak aj tu to bolo aj o stretávaní sa mladých ľudí s rovnakým alebo veľmi blízkym profesijným zameraním, vymieňajúcich si názory a skúsenosti. Nikto sa nepozeral na rozdiely, rozhovory pokračovali aj po skončení programu, boli veľmi neformálne a priateľské. Po letnej škole ostali nielen obrázky a spomienky, ale aj ponuky na výmenu informácií, spoluprácu a partnerstvo v projektoch. Viac informácii nájdete na www.unicatt.it a na www.globaldiv.eu.

Ing. RADOVAN KASARDA, PhD., KGPB

Štyridsať rokov SCOPE

V júni 2009 sa v Londýne uskutočnilo 13. valné zhromaždenie Vedeckého výboru pre problémy životného prostredia (Scientific Committee of Problems on the Environment – SCOPE), na ktorom sa ako zástupca Slovenska zúčastnil aj prof. RNDr. PAVOL ELIÁŠ, CSc., z Katedry ekológie FEŠRR, predseda SNK SCOPE. So svojimi dojmami sa podelil aj s čitateľmi Poľnohospodára.

- Zasadnutie sa konalo v historických priestoroch Kráľovskej spoločnosti, kde bol výbor v roku 1969 založený. Podľa rozhodnutia Medzinárodnej rady vedeckých únií (ICSU) bol koncom roka 2008 stanovený ako mimovládne neziskové poradné medziodborové teleso pre celosvetové otázky životného prostredia. Sekretariát SCOPE pracoval pri Kráľovskej spoločnosti až do roku 1975. V súčasnosti sídli v Paríži.

SCOPE fungoval od začiatku ako poradný orgán vládnych a riadiacich orgánov a medzinárodných organizácií pri riešení naliehavých globálnych problémov v oblasti životného prostredia na vedeckom základe. Identifikoval a kriticky posudzoval vynárajúce sa globálne environmentálne problémy, s osobitným zreteľom na tie, ktoré si vyžadujú medzidisciplinárne riešenie. Do jeho programu sa zapojilo viac ako 40 akadémií vied celého sveta. Vypracoval množstvo syntéz a prehľadov a definoval otvorené otázky pre ďalší výskum. Napríklad vplyv chemických (toxických) látok, rádionuklidy, invázne druhy, biodiverzita a ekosystémy, vplyv ľudskej činnosti na biogeochemické cykly (uhlík, dusík, fosfor, síra, kremík), zdravie a životné prostredie. Syntézy publikoval v sérii knižných správ (SCOPE Reports), ktorých doposiaľ vyšlo 70. Sú k dispozícii v on-line knižnici SCOPE. Posledné dva tituly sa týkajú biodiverzity a ľudského zdravia (SCOPE 69) a povodí, zálivov a spojených morí (SCOPE 70). V posledných rokoch vydáva krátke správy (UNESCO-SCOPE-UNEP Policy Briefs Series), ktoré sú tiež dostupné na internete.

Vedecký program SCOPE v súčasnosti tvoria projekty zamerané na koncepcie a praktiky (trvalej) udržateľnosti – udržiavanie systémov podporujúcich život človeka prostredníctvom záchrany prírodných zdrojov v priebehu času. Cieľom je prispieť k formovaniu procesov, ktoré zmenšujú rýchlosť vyčerpávania neobnoviteľných prírodných zdrojov, identifikujú náhradné zdroje a zabezpečujú udržateľný príjem obnoviteľných zdrojov. Sú zoskupené do troch skupín (klastrov): manažovanie spoločenských a prírodných zdrojov, ekosystémové procesy a biodiverzita, zdravie a životné prostredie. Slovenský národný komitét SCOPE (pracoviská SAV a vysoké školy) sa aktívne zapojili predovšetkým do riešenia udržateľnosti a inváznych druhov.

Ako sa na jubilejnom zhromaždení SCOPE v Londýne konštatovalo, organizácia je v súčasnosti na križovatke. V minulosti zohrala dôležitú úlohu pri riešení environmentálnych otázok. Problémy, na ktoré včas upozornila, sa neskôr stali veľmi akútnymi a zavedené termíny sloganmi. Podmienky práce sa však v súčasnosti podstatne zmenili, keďže dnes je vo svete množstvo medzinárodných organizácií a telies, ktoré sa venujú jednotlivým (aj špecifickým) problémom životného prostredia. Problematika sa stala jednou z priorít OSN, vlád krajín vyspelého sveta vrátane EÚ, USA a Číny. Udržať si pozíciu priekopníka a prediktora budúcich problémov životného prostredia ľudstva, vidiaceho ďaleko dopredu, nie je a ani nebude jednoduché. Nová stratégia SCOPE by preto mala konkretizovať budúcnosť tohto medzinárodného telesa, na ktorého práci sa podieľajú vedci - experti pre oblasť životného prostredia z celého sveta.

-r-

Na pamiatku akademika Jura Hronca

Pri príležitosti 50. výročia úmrtia akademika JURA HRONCA, nestora slovenských matematikov, vysokoškolského učiteľa a zakladateľa slovenského vysokého školstva, sa 1. decembra 2009 v malom kongresovom centre vydavateľstva VEDA v Bratislave konalo pamätné zhromaždenie.

Život a dielo tejto významnej osobnosti česko-slovenských dejín 20. storočia si prišli uctiť poprední predstavitelia slovenskej vedy a vysokého školstva, jeho bývalí študenti aj spolupracovníci, predstavitelia rodnej obce a príbuzenstva. Auditóriu sa prihovoril jeho synovec, prof. Ondrej Hronec, predseda občianskeho združenia, ktorého cieľom je uchovať pamiatku Jura Hronca. Laudácio predniesol prof. Anatolij Dvurečenskij, riaditeľ Matematického ústavu SAV, medzi rečníkmi nechýbali rektori univerzít, ktoré Jur Hronec založil, prof. Vladimír Báleš (STU) a prof. Rudolf Sivák (EU). Veľmi realisticky, miestami vtipne, ale zároveň s pietou si zaspomínala študentka a neskôr asistentka „starého pána“, prof. Blanka Kolibiarová. Po slovách uznania dielu Jura Hronca si prítomní hostia pozreli dokumentárny film s názvom Jur Hronec z Gočova podľa scenára Ondreja Hronca.

S úctou si na akademika Hronca spomínali a spomínajú mnohí bývalí študenti, pre ktorých nebol iba prísnym učiteľom, ale aj človekom s veľkým Č. Pomáhal im prekonávať mnohé ťažké životné situácie. Jeden z nich o ňom napísal: „Všetkých nás neučil matematike, ale všetkých nás učil životu a jeho mravnej hodnote...“

Zo života akademika Jura Hronca

Narodil sa 17. mája 1881 v Gočove. Vysokoškolské štúdiá absolvoval na univerzite v sedmohradskej Kluži, doktoráty získal v Kluži a neskôr aj v Giessene. Ako pedagóg a vedec pôsobil na vysokých školách v Prahe a Brne, bol členom učených spoločností v Prahe aj Bratislave. Jur Hronec je zakladateľom slovenského vysokého školstva, bol prvým rektorom Slovenskej vysokej školy technickej, založil Vysokú školu obchodnú aj Vysokú školu poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva, z ktorej neskôr vznikla aj naša univerzita. Bol predsedom Matice slovenskej, Slovenského národného múzea, ale aj iniciátorom ďalších významných kultúrnych počinov pre rozvoj Slovenska. Jeho myšlienkou je aj založenie matematickej olympiády, ktorá pretrváva dodnes a je liahňou mladých matematických talentov. Jur Hronec je nositeľom mnohých vyznamenaní.

Zomrel 1. decembra 1959 v Bratislave a pochovali ho v rodnej obci.

K. POTOKOVÁ

„Vy, mládenci slovenskí, musíte si uvedomiť, že ako budúci inžinieri musíte konkurovať s celým svetom a nemôžete sa uzavrieť do úzkych hraníc Slovenska, lebo pred vami stojí veľká úloha, hospodársky povzniesť Slovensko, slovenský ľud... a k tomu potrebujete veľké vedomosti... vybudovať dobré cesty, posilniť úrodnosť pôdy...“

(Z inauguračnej reči pri založení Štátnej vysokej školy technickej v Košiciach v roku 1939)

Inšpirovali sa prírodou

Zamestnanci Botanickej záhrady (BZ) SPU už tradične pred Vianocami prezentujú návštevníkom originálne vianočné dekorácie, tvorbu adventných vencov a ozdôb na stromček, ikebany, džbány, zvončeky, sviečky či maľované figúrky. Na výstave pod názvom Vianočná tvorba, ktorá sa uskutočnila od 7. do 13. decembra 2009, realizovali myšlienku, že na vytvorenie štýlových ozdôb nie sú potrebné drahé materiály.

Tvorcovia expozície využili najmä prírodný materiál, ktorý zbierali počas celého roka v BZ. Zo šišiek, bukvíc, orechov, slamy, šípok a vetvičiek ihličnanov, v ktorých cítiť vôňu lesa, vytvorili originálne venčeky. Pôvabne vyzerali aj metličky, vytvorené z uschnutých konárikov vyformované do kruhu, zviazané kúskom drôtu a ozdobené stužkou, či pozlátené šišky v malom hlinenom črepníku, ktorý sa nájde snáď v každej domácnosti.

Mnohých návštevníkov zaujalo vianočné prestieranie v modernom a vo vidieckom štýle.

„Každoročne sa tešíme na túto výstavu, pretože dýcha neopakovateľnou atmosférou. A vždy sme príjemne prekvapené fantáziou a kreatívnosťou vystavovateľov," nadchýnali sa milé dôchodkyne, pani Anna a Helena, návštevníčky expozície. O to, aby z nej odchádzali spokojné a plné nápadov, sa tento rok postarala Jiřina Bečárová, Michaela Bečárová a Daniela Kabrheľová, záhradníčky BZ. **-rch-**

↗ Na pôde univerzity sa v novembri stretli účastníci jubilejného pätnásteho ročníka medzinárodnej konferencie o univerzitných informačných systémoch UNINFOS 2009. Témy ich vystúpení sa orientovali najmä na oblasť používania informačných technológií, systémov a služieb vo vysokoškolskom prostredí, e-vzdelávanie a pod.

Viac v e-prílohe na www.polnohospodar.sk

ČÍTAJTE v *e*-poľnohospodári

↗ Vysokoškolský poľnohospodársky podnik SPU v decembri slávnostne sprevádzkoval zrekonštruovanú veľkokapacitnú farmu dojníc v Oponiciach. V maštali je nainštalované zariadenie pre znižovanie tepelného stresu dojníc, automatické prihŕňacie zariadenie na krmivo a ďalšie technologické novinky zabezpečujúce pohodu zvierat.

Viac v e-prílohe na www.polnohospodar.sk

ZAUJALO NÁS

Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach má od 15. januára nový názov – Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie. Stalo sa tak pri príležitosti 60. výročia jej založenia. Farmaceutické štúdium ponúka univerzita už od roku 2006, prví absolventi tam budú promovať v roku 2011. **(webnoviny.sk)**

Akreditačná komisia odobrila vznik dvoch nových vysokých škôl, spolu ich tak bolo 35. Vzniknúť má súkromná Hudobná a umelecká akadémia Jána Albrechta v Banskej Štiavnici a Unicentrum, medzinárodná vysoká škola so sídlom v Bratislave. Školy ešte musí schváliť vláda. Premiér v minulosti veľký počet škôl kritizoval. **(Sme 12. januára 2010)**

Predvianočné erasmácke posedenie

Sviatočné obdobie je za nami a skúškové v plnom prúde. No nedá mi nevrátiť sa o mesiac dozadu a zaspomínať na jeden pekný decembrový večer. Zatiaľ, čo väčšina študentov na poslednú chvíľu dorábala seminárky a pripravovala sa na zápočty, členovia našej organizácie Erasmus Student Network (ESN) si toto hektické obdobie spríjemnili predvianočným posedením so zahraničnými Erasmus študentmi.

Vďaka pani prorektorke prof. Ing. Magdaléne Lacko-Bartošovej, CSc., a Ing. Gabriele Slivinskej z Kancelárie zahraničných vzťahov a medzinárodných projektov sa mohlo toto milé stretnutie uskutočniť v ŠD Antona Bernoláka. Pozvanie prijali aj prodekani pre zahraničné vzťahy z FZKI, FAPZ a FBP. V neposlednom rade musím vyzdvihnúť aj hojnú účasť členov ESN, ktorí k vytvoreniu správnej predvianočnej atmosféry prispeli aj domácimi koláčikmi.

Na úvod sme našim zahraničným študentom predstavili vianočné zvyky a tradície a na ochutnávku pripravili vianočné oplátky s medom či koláčiky. Potom, ako na ozajstnom vianočnom stole, nasledovala výborná kapustnica a pri tónoch vianočných kolied sme sa mohli spolu trochu porozprávať. Ani erasmáci sa nenechali zahanbiť a priblížili nám oslavy Vianoc a Nového roka u nich doma. A aké by to boli Vianoce bez darčekov? Každému, kto nejaký priniesol a položil pod stromček, sa jeden darček tiež ušiel. A tak sme všetci zo stretnutia odchádzali dobre napapkaní, o niečo múdrejší a s malým suvenírom, ktorý nám bude tento krásny večer pripomínať. **MARIANNA GEFFERTOVÁ, 3. FEŠRR**

Na slávnostne prestretom stole nechýbali ani tradičné oplátky s medom či domáce koláčiky. **Foto: Proximus**

V Nitre sa stretli Rusíni a ich priatelia

Dobrá nálada, nové kontakty, zaujímavé informácie a ďalšie prívlastky možno spojiť s podujatím pod názvom Druhé stretnutie Rusínov a ich priateľov v Nitre, ktoré sa uskutočnilo 1. decembra 2009 v televíznej miestnosti študentského domova Mladosť.

Hlavným organizátorom podujatia bola mládežnícka organizácia molody.Rusyny, ktorá združuje rusínsku mládež z celého Slovenska s výraznou podporou Klubu kultúrnej a záujmovej činnosti SPU pod vedením Ing. Vladimíra Protopopova. Na podujatí sa zišli najmä študenti dvoch nitrianskych univerzít, ktorých pôvod siaha do rusínskych miest a obcí v okrese Bardejov, Levoča, Medzilaborce, Snina, Stará Ľubovňa, Svidník a ďalších. Súčasťou podujatia bolo premietanie filmu Iné svety, dokumentu s národnostnou tematikou, ktorý diváci vnímali dosť kontroverzne. Stretnutie pokračovalo prezentáciou práce a aktivít organizácie molody.Rusyny a nakoniec príjemnou zábavou pri hudbe, tanci a speve. K najčastejším vyjadreniam účastníkov na margo vydarenej akcie patrila veta: „Bolo to super, prídeme aj nabudúce".

Hlavným cieľom projektu je vybudovať v Nitre rusínsku komunitu, ktorá by okrem stretávania sa a prezentovania tejto národnostnej menšiny prostredníctvom rôznych podujatí vytvárala úzke osobné vzťahy medzi jednotlivými členmi, aby si dokázali navzájom pomáhať, najmä v rámci univerzitného štúdia. Organizátori veľmi pozitívne vnímajú aj záujem iných etník o rusínsku menšinu, a preto uvažujú o ďalších podobných podujatiach, na ktoré všetkých srdečne pozývajú (bližšie informácie www.molody-rusyny.sk). **Ing. MARTIN KARAŠ**

„Bolo to super, prídeme aj nabudúce!" **Snímka: autor**

Nitrianske divadelné dosky šesťdesiatročné

Galaprogramom oslávilo Divadlo Andreja Bagara 18. a 19. decembra 2009 svoje narodeniny. Na scéne, ktorej dominovali divadelné plagáty úspešných predstavení, sa striedali desaťročia, jeden za druhým, počnúc päťdesiatym, keď vznikol jeho predchodca, Krajové divadlo v Nitre. Svoj názov zmenilo v roku 1979, premenovalo sa na počesť významného slovenského divadelníka Andreja Bagara. V novej budove sídli divadlo od roku 1979. Starší návštevníci si pamätajú mnohé krásne predstavenia v „starom divadle", v budove bývalého Národného domu a telocvične Sokol.

Za šesť desaťročí existencie sa v nitrianskom divadle vystriedalo niekoľko generácií hercov, režisérov, dramaturgov a iných tvorcov, bez ktorých by divadlo nebolo divadlom. Pozná ich nielen Slovensko či Česko, ale aj iné zahraničné scény. Dóczy, Kiš, Gáborová, Müller, Strnisková, Hudecová, Augustovičová, Slabejová, Spišák, Matejková, Slovák, Kramár, Bednárik či terajší riaditeľ Ján Greššo a plejáda talentovaných mladých hercov. Zoznam by bol dlhočizný... Podľa štatistík uviedlo DAB vyše 400 premiér!

Súčasťou slávnostného večera, na ktorý prijali pozvanie osobnosti slovenského divadelníctva, bývalí aj súčasní herci DAB, osobnosti spoločenského života a priatelia Thálie, bolo aj slávnostné uvedenie knihy Rozhovory spoza opony herečky Evy Pavlíkovej. Sú v nej zachytené osudy umelcov, ktorí v nitrianskom divadle pôsobili, pôsobia, aj tých, ktorí už navždy odišli z dosák, ktoré znamenajú svet.

Čo zaželať Divadlu Andreja Bagara do ďalších rokov? Najmä veľa krásnych inscenácií, spokojných divákov, šťastnú ruku pri výbere protagonistov, aby sa nitriansky divák, ale nielen on, rád vracal do „svojho" divadla!

K. POTOKOVÁ

Prístavba FZKI bude slúžiť študentom

Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva dostala k novému roku užitočný dar - prístavbu na Tulipánovej ulici, ktorú 15. decembra 2009 slávnostne otvoril dekan fakulty, doc. Ing. Karol Kalúz, PhD.

Na ploche 382,5 m² sú vytvorené dve učebne, laboratórium, päť pracovní, tri príručné sklady a sociálne zariadenia. Ako nás informovala Ing. Katarína Pobudová, tajomníčka FZKI, finančné prostriedky v celkovom objeme 596 364 eur poskytlo MŠ SR. Náklady na projektovú dokumentáciu činili 23 183 eur a stavebné práce 573 181 eur. Budovu FZKI na Tulipánovej ulici zakúpila SPU v roku 1997 od bývalého Elitexu Nitra, o rok neskôr ju zrekonštruovala a od roku 1999 ju dostala do užívania FZKI, ktorá v tom období nutne potrebovala nové priestory hlavne pre novovzniknutý študijný odbor Krajinná a záhradná architektúra. Nakoľko existujúce priestory nepostačovali, v roku 2002 bola vypracovaná zastavovacia a architektonická štúdia pod názvom Prístavby FZKI SPU v Nitre. Jej autorom je Ing. arch. Juraj Polyák z firmy SAN-HUMA ´90, s. r. o., Nitra. Na základe štúdie vypracovala uvedená firma projektovú dokumentáciu prístavby v roku 2007. Riešiteľ projektu bol Ing. Holejšovský a Ing. arch. Jarabica. Realizácia prístavby začala v roku 2008 a bola ukončená v októbri 2009. Stavebné práce realizovala firma INPEK, s. r.o., Nitra. Kolaudačné rozhodnutie vydal stavebný úrad v decembri 2009. Celý proces budovania prístavby odborne a organizačne riadil Útvar investícií R-SPU. **-rch-**

Rezervy v hygiene a pestrosti podávaných jedál

Prehodnotiť kvalitu stravovania zamestnancov a študentov SPU bolo cieľom stretnutia stravovacej komisie (SK), ktoré sa konalo prvý decembrový deň minulého roka. Zasadnutie viedol jej predseda, prof. Ing. Ján Supuka, DrSc., prorektor SPU.

Okrem iného skonštatoval, že s hygienou od ostatného rokovania SK neboli vážnejšie problémy. Určité nedostatky sa vyskytli na ŠD Mladosť, najmä čo sa týka čistoty tanierov, príborov, šalátových misiek a pohárov. Ing. Danica Vraniaková poukázala na rezervy v hygiene najmä počas letných mesiacov a prijímanie žetónov na príbor aj s celým zväzkom kľúčov. Treba zabezpečiť dostatok žetónov, aby stravníci nemuseli pristupovať k podobným praktikám. V ŠD A. Bernoláka neboli ohľadom hygieny zaznamenané žiadne pripomienky. Zástupkyňa študentov Bc. Vladimíra Liptáková prezentovala návrhy a postrehy študentov, ktorí sa stravujú v ŠD Mladosť a vyzdvihla dôležitosť pestrej stravy na dobrej hygienickej úrovni. Študenti vidia určité rezervy v hygiene, teplota podávaného jedla nie vždy zodpovedá predpísanej hodnote, na večeru sú malé porcie, prípadne to, čo ostalo z obeda, niekedy je nevhodná kombinácia hlavného jedla a prílohy. Okrem toho prezentovala niektoré námety študentov ohľadom spestrenia ponúkaných jedál vo forme konkrétnych obľúbených jedál, rozšírenia sortimentu šalátov, prípadne kompótov a pod. Zástupcovia firmy GASTROMIR akceptovali uvedené pripomienky a námety a uviedli, že sa nimi budú zaoberať. Taktiež pripomenuli, že prípadný problém v súvislosti so stravovaním možno zaznamenať v Knihe prianí a sťažností alebo ho okamžite riešiť v kancelárii firmy GASTROMIR.

Autorka príspevku informovala o priebehu 2. zasadnutia Pracovnej skupiny k stravovaniu na vysokých školách, ktoré sa konalo 22. októbra 2009 na Technickej univerzite v Košiciach. Táto univerzita dosahuje najvyššiu stravovanosť študentov i zamestnancov (37,9 %) v porovnaní s ostatnými VŠ na Slovensku, pričom ich systém stravovania by mohol byť podnetom k vylepšovaniu stravovania aj na SPU. Komisia má záujem zorganizovať vo februári 2010 pracovný výjazd na uvedenú univerzitu za účasti zástupcu prevádzkovateľa firmy GASTROMIR.

Pokiaľ ide o percento stravovaných študentov na vybraných pätnástich VŠ na Slovensku v roku 2008, naša univerzita sa umiestnila na 6. mieste. Z celkového počtu 9 874 študentov sa u nás denne (230 dní) stravovalo 1 338, čo je 13,6 %. Počet podaných jedál dosiahol 307 741. **Ing. MARTA HABÁNOVÁ, PhD.**

Ocenili bývalých zamestnancov TF

Vedenie Technickej fakulty zorganizovalo 4. decembra 2009 predvianočné stretnutie bývalých pedagogických a technických zamestnancov. Cieľom bolo informovať ich o dianí na TF a vytvoriť atmosféru, v ktorej si môžu zaspomínať na obdobie, keď na nej pôsobili. Pozvanie na slávnostné posedenie prijalo 48 dôchodcov.

V úvode sa im prihovoril doc. Ing. Roman Gálik, PhD., prodekan TF, ktorý zároveň informoval o aktuálnom dianí a perspektívach rozvoja na fakulte i univerzite. Zdôraznil, že vedenie sa v poslednom období zameralo na tri najdôležitejšie úlohy – prípravu osláv 40. výročia založenia TF, získavanie prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie a akreditáciu fakulty, ktorá bola úspešne ukončená 30. júna 2009.

„Snažíme sa reagovať na požiadavky praxe, v súčasnosti ponúkame desať bakalárskych študijných programov, z toho dva nové - technika pre agroenvironment a informačné a riadiace systémy vo výrobnej technike. V poslednom období sme zaznamenali menší záujem o študijný program poľnohospodárska technika a stále väčší záujem je o manažérstvo kvality produkcie či prevádzkovú bezpečnosť techniky. Napriek tomu, že v posledných rokoch vo všeobecnosti klesá záujem mladých ľudí o technické štúdiá, TF si nielen udržala, ale aj zvýšila počet záujemcov. V porovnaní s rokom 2007, keď sa na fakultu prihlásilo 579 uchádzačov, v roku 2008 to bolo už 896 a v roku 2009 už 1008," uviedol prodekan. Taktiež podotkol, že ich absolventi neklopú na dvere úradov práce, ale už počas štúdia sa o nich zaujímajú rôzne firmy.

Dôchodcovia si s veľkým záujmom vypočuli aj informáciu, že SPU je zaradená medzi vysoké školy univerzitného typu.

Na predvianočnom stretnutí prodekan R. Gálik spolu s prodekankou doc. RNDr. Zuzanou Hlaváčovou, CSc., odovzdali bývalým zamestnancom pamätné medaily fakulty. **R. CHOSRAVIOVÁ**

Pamätnú medailu pri príležitosti 40. výročia vzniku TF udelenú dekanom fakulty si odnieslo 23 seniorov, medzi nimi doc. Ing. Jozef Ondrišek, CSc. **Foto: rch**

V ZRKADLE...

Meno: Mgr. JURAJ NOVÁK

Pracovná pozícia: Vedúci oddelenia cestovného ruchu, propagácie mesta – NISYS, MsÚ v Nitre.

Miesto narodenia: Nitra.

Vek: Moja mama hovorí, že dosť veľa, aby som už mohol mať rozum...(37).

Čím ste chceli byť ako dieťa?

Tých predstáv bolo veľa, od smetiara, kým som neskúsil, aké je ťažké váľať smetný kôš, cez elektrikára, pokiaľ ma „nekopla" prvýkrát elektrina, až po kozmonauta... A vidíte, kde som skončil! Ale čitateľov tohto periodika určite poteší, že istú dobu som chcel byť aj záhradníkom...

S kým by ste sa chceli stretnúť a porozprávať?

Hm, s babičkou. Bola starou a váženou Nitriankou, veľkou autoritou v rodine a hlavne chodiacim pamätníkom Nitry. Jej spomienky a príbehy o vtedajšom živote nášho mesta si dodnes živo vybavujem a som rád, že dnes môžem veľa využiť z jej rozprávania aj v práci. Je mnoho udalostí a osobností, o ktorých dnešní Nitrania už veľa nevedia... Tak napríklad, viete, kto bol Július Fesztorácy?

Z čoho ste mali v poslednej dobe najväčšiu radosť?

Z práce, ktorá ma napĺňa a baví. O to viac, keď prináša „zdravé ovocie". Hoci už neučím, v poslednej dobe mi prinášajú veľkú radosť úspechy mojich študentov, mladých ľudí, ktorí si hľadajú svoju cestu, profilujú sa a profesionálne rastú.

Čo by ste zmenili, keby ste mohli?

Nemám rád ľudskú malosť, závisť a hlúpe reči... Napriek tomu, nič by som nemenil. Život sa uberá svojou cestou a každá snaha o zmenu môže priniesť veľa sklamania. Snažím sa brať, všetko tak, ako to život prináša. A aj negatívne veci majú svoje opodstatnenie - človek si pri nich uvedomí tie dobré a krásne.

Čo rád čítate (počúvate)?

Do momentu, kým som si nekúpil auto, som hodne čítal. Každé cestovanie som si vypĺňal čítaním, zo všetkého u mňa vedie sarkazmus a životný nadhľad E. M. Matkina. Dnes počas cestovania počúvam džez, swing, ale aj to, čo doba prinesie. Naposledy ma potešil bratislavský koncert kanadskej džezovej speváčky a klaviristky Diany Krall, či návrat popovej divy Whitney Houston na scénu.

Ako si dobíjate energiu?

Dovolenkou pri mori či na horách, stretnutím s priateľmi, návštevou divadla, relaxom pri dobrej knihe či v posilňovni. No najdôležitejší je pre mňa spánok. Ako malé deti sme túžili prežiť dva roky prázdnin ako vo Verneovom románe, ja by som ich rád premenoval na Dva roky spánku!

Máte zlozvyk, ktorého sa neviete zbaviť?

Ja a zlozvyky!? Žiadne!!! ☺... Ba predsa len jeden mám...Som otravný puntičkár a detailista, niekedy to aj mne samému lezie na nervy... a od ľudí vyžadujem dochvíľnosť...

Aké máte koníčky?

Fotografia je stále pre mňa nielen prácou, ale hlavne koníčkom. Okrem toho sem patrí aj hudba, spev, šport. Minulý rok sa mi podarilo vrátiť sa ku koníčku z vysokej školy – k spoločenskému tancu.

Máte nejaký obľúbený citát?

Podľa doby a počasia! „Nebojte sa robiť to, v čom sa nevyznáte! Veď Noemovu archu postavil amatér a Titanic profesionál." A keďže začína mrznúť, tak porekadlo: „Aj na psa príde mráz!"

Humor je korením života – máte nejaký obľúbený vtip?

Mám ich v talóne vždy niekoľko. Žiaľ, teraz neviem nájsť žiaden slušný, ktorý by sa hodil do tejto rubriky. Ale stotožňujem sa s tým, že humor je korením života a smiech najlepším liekom. A v tejto oblasti my, Slováci, a najmä Nitrania, máme čo doháňať, lebo vo všeobecnosti sa málo smejeme a usmievame. Preto prajem čitateľom tohto periodika do nového roka viac smiechu a úsmevov. ☺ **-rch-**

S batohom po Novom Zélande

Bolo to niekedy na jar, keď sa môj priateľ Tomáš pevne rozhodol prerušiť štúdium a vydať sa na dobrodružnú cestu naprieč Novým Zélandom. Znelo to veľmi exoticky, preto som nemusela dlho premýšľať, či sa pridať. Moje rozhodnutie podporili aj fotografie na internetových stránkach a príbehy napísané ľuďmi, ktorí už mali túto cestu za sebou. Koncom novembra sme zbalili „backpacks" s turistickou výbavou - spacák, vibramy, termotričká, nejaké hygienické potreby, varič, ešus, stan, jednoducho všetko, čo treba, aby sme mohli v novozélandskom buši prežiť aj zopár dní a vo Schwechate nastúpili do lietadla, smer Bangkok - Taipei - Auckland.

Zelený drahokam uprostred Pacifiku

Nový Zéland leží v Tichom oceáne, juhovýchodne od Austrálie. Tvoria ho dva väčšie ostrovy, nazývané jednoducho Severný a Južný a množstvo menších ostrovčekov. Žijú tu sotva 4 milióny ľudí, pritom jeho rozloha je približne päťkrát väčšia ako Slovensko. Domorodých obyvateľov – Maorov – nájdete prevažne na severe, anglickí prisťahovalci a ich potomkovia obývajú južnú časť krajiny. Americký spisovateľ Jeffrey Moussaieff Masson, ktorý tu žije, o Novom Zélande napísal: „Je to zelený drahokam uprostred Južného Pacifiku, kde južné vzdušné prúdy odstraňujú znečistený vzduch a kde je i dážď čistý a osviežujúci."

Auckland

Po prílete do Aucklandu, najväčšieho mesta krajiny, nás víta slnečné počasie a príjemné teplo (na Novom Zélande sa koncom novembra pomaly začína leto). Absolvujeme vstupné prehliadky batožín a pohovor s ľuďmi z imigračného. Sypú na nás otázky jednu za druhou (oboch nás spovedajú oddelene). Po štyridsiatich minútach a všetkých kontrolách sme konečne „na slobode"! Niekoľkodňový pobyt v metropole Nového Zélandu využívame na prehliadku mesta – prejdeme sa po parku Domain, navštívime televíznu a vyhliadkovú vežu Sky Tower, ktorá je najvyššou stavbou na južnej pologuli a neďaleký sopečný ostrov Rangitoto, ktorý vznikol asi pred 600 rokmi.

Coromandel

V Aucklande si vybavíme flexipassy, ktoré fungujú ako cestovné lístky na sieť autobusov a vyrážame na náš prvý trek. Má názov Kauranga Kauri Trail. Cesta vedie cez očarujúci polostrov Coromandel ležiaci na severe. Nevieme sa vynadívať na okolitú prírodu, palmy lemujúce kľukatú cestičku k chate Pinnacle, veľké machy a obrovské paprade, ktoré možno vidieť iba v africkej džungli. Po troch hodinách rozbaľujeme stan a odmenou za náročný, i keď neveľmi dlhý deň, je nám už len sladký spánok. Nasledujúci deň hneď po raňajkách pokračujeme. Šliapeme hodinu, dve, tri, cestou-necestou. Prudké klesanie strieda náročné stúpanie, kamenitý terén zasa bažiny, ktoré zdanlivo nemožno prejsť. Pochodujeme už takmer osem hodín a koniec cesty v nedohľadne. V diaľke sa začínajú črtať svetlá príbytkov, približujú sa však len veľmi pomaly a na krajinu čoraz rýchlejšie sadá súmrak. Našťastie, na Novom Zélande nie je núdza o milých ľudí, ochotných pomôcť. O deviatej večer narazíme na pravú asfaltovú cestu a na Neila v bielom aute, ktorý sa zjaví v pravej chvíli ako anjel. Naloží nás a odvezie k sebe domov. Sprcha a posteľ, ktorú nám ponúkne, mi pripadá v tomto momente ako vykúpenie. Nasledujúce ráno sa poďakujeme nášmu „záchrancovi" a vyrážame ďalej.

Abel Tasman National Park

Niekoľko nasledujúcich dní sa nesie v znamení presunov smerom na juh až do hlavného mesta Nového Zélandu – Wellingtonu. Po prehliadke 300-tisícovej metropoly odlietame malým turistickým lietadlom na Južný ostrov do mesta Nelson a odtiaľ autobusom do mestečka Kaiteriteri. Čaká nás Abel Tasman Coast Track, ktorý máme v pláne absolvovať v nasledujúcich dňoch. Je 21. decembra, pár dní pred Vianocami. Cestujeme do Marahau, kde začína naša dvojdňová túra. Počasie nevyzerá najlepšie, obloha je zatiahnutá a je len otázkou času, kedy začne pršať. Aj napriek tomu štartujeme. Trek vedie pozdĺž Tasmanovho mora, chvíľu kráčame cez buš, chvíľu po nádhernej piesočnej pláži. Abel Tasman Coast Track patrí k najmenej náročným trasám, o čom svedčí aj množstvo novozélandských rodín s malými deťmi, ktoré cestou stretávame. Viaceré z nich majú na nohách len sandále. Kráčame cez buš plný nízkych krov a papradí a pred nami sa otvára úchvatná scenéria zálivov a pláží s jemným bielym pieskom. More má nádhernú tyrkysovú farbu. Asi po siedmich hodinách dorazíme do zálivu Bark Bay a príjemne unavení sa rozkladáme v kempe. Večer sa pridávame k spievajúcej skupinke ľudí pri ohni a navzájom si vymieňame dojmy zo zdolanej časti treku.

Pred sopkou Ngaruhoe v národnom parku Tongariro.

Snímky: archív autorky

Pláž na pobreží Tasmanovho mora, kde sme strávili Vianoce.

Ráno sa prebúdzame do slnečného počasia. Tešíme sa na ďalšiu časť túry. Po rozhovore s „kemp wardenom" - strážcom kempu, zisťujeme, že najlepšie bude vyraziť okolo jedenástej dopoludnia. Trasa vedie cez územie, kde je dôležitý odliv, inak sa na druhú stranu nedostaneme. Po dvoch hodinách je to tu. „Tidal crossing". Vyzúvame vibramy a meníme ich za sandálky. Bosí by sme to asi nezvládli, dno zálivu je pokryté drobnými mušličkami a tie šteklia chodidlá. Cesta opäť vedie cez buš, aj po nádherných tichých plážach. Jeden pohľad krajší ako druhý. Vo veľkom kempe na pobreží Tasmanovho mora s názvom Totaranui skladáme batohy a sledujeme západ slnka... V noci toho veľa nenaspíme, more akoby sa na niekoho alebo na niečo hnevalo. Nuž čo, aj posledný raj na zemi má svoje nedostatky.

Punakaiki

Cestou na juh sa zastavíme aj v Punakaiki, mieste uprostred novozélandskej buše, známom palacinkovými skalami – Pancake Rocks. Prírodný výtvor na pobreží Indického oceána, ktorý láka milióny turistov. Vrstvičky kameňov naukladané na seba vytvárajú obrazce znázorňujúce zvieratá a tváre ľudí. Od domácich sa dozvedáme, že vlny, ktoré narážajú do skál, sú najintenzívnejšie počas búrky a vytvárajú úžasné scenérie. Voda vĺn vniká do dutín a cestičiek v skalách a vybuchuje do nesmiernej výšky. Hra vĺn a skál...

Copland Track

Je osem hodín ráno, autobusom sa presúvame na začiatok trojdňovej túry. Batohy máme naplnené zásobami jedla a o pol desiatej už kráčame údolím rieky vytekajúcej z ľadovca. Novozélandské ľadovce sú zaujímavé tým, že na rozdiel od alpských či himalájskych ležia v nízkej nadmorskej výške. Niekoľkokrát musíme prebrodiť alebo preskočiť riečku či potôčik pritekajúci do ľadovcovej rieky Kuaranga. Po tom, čo sme zažili na trekoch na Severnom ostrove, to nie je nijaký problém. Ideme takmer šesť hodín. Už ma začína zmáhať únava, keď sa pred nami zjavia obrysy nádherných Južných Álp. „Stálo to za to!" vravíme si. A tu, pod týmito majestátnymi vrchmi si smieme rozložiť náš malý stan a stráviť noc...

Údolie Copland, obkolesené majestátnymi vrcholmi Južných Álp.

Je 2. januára. Prebúdzame sa do slnečného rána a pri raňajkách plánujeme program dnešného dňa - Douglas Rock Hut, ktorý využívajú horolezci počas svojich výstupov na vrcholy Južných Álp. Cesta vedie najskôr rovinou rozprestierajúcou sa v objatí vrchov a potom sa to začína. Prudké stúpanie dohora, opäť prechody cez riečky stekajúce z ľadovca a vlievajúce sa do väčšej rieky. Klzká cesta je v niektorých úsekoch priam nebezpečná. Zvládneme to a dostávame sa až na koniec údolia Copland. Sme úplne-úplne na úpätí štítov Južných Álp.

Posledný deň sa už len presúvame na koniec treku. Vstávanie pred pol šiestou ráno nie je veľmi príjemné. Slniečko sa len pomaly prediera cez nízke oblaky. Vonku je dosť „čerstvo". Zbaliť seba, stan a jedlo nám spolu s rannou hygienou a raňajkami trvá necelých päťdesiat minút. Dnes je to príjemná túra, ktorá končí presne tam, kde sme pred dvomi dňami začínali. V cieli sa trošku osviežime v potoku a o necelú hodinku prichádza autobus, ktorý nás odvezie do Nelsonu...

Nový Zéland treba pretrampovať

Tu sa naše cestovanie po Novom Zélande končí. Po presune do Wellingtonu, štyroch dňoch oddychu, prehliadkach mesta, návštevách múzeí, nákupoch a turistickej komercii odlietame do Aucklandu a odtiaľ domov... Zostávajú nám spomienky na neuveriteľne krásne miesta, ktoré sme prešli, na milých ľudí, čo nás (a naše dvadsaťkilové batohy) ochotne odviezli aj napriek tomu, že sami nemali v aute dosť miesta, lebo prevážali veľké kufre, hifi zostavu či dokonca domáce kino s veľkými reproduktormi ☺. Na ľudí, ktorí nás vzali do svojho príbytku, hoci sme boli pre nich cudzí. Možno ani nevedeli, kde Slovensko leží. Ponúkli nám posteľ, jedlo, teplú sprchu. Na všetkých milých obyvateľov Nového Zélandu, ktorí nám s úsmevom poradili pri kúpe preukazov na autobus, na šoférov, ktorí nečakali odpoveď na otázku, či nám môžu dať batožinu do kufra...

Pred odchodom na Nový Zéland niektorí len neveriacky krútili hlavami nad naším plánom trampovať. No všetky tie dobrodružstvá, krásne miesta a ľudia stoja za to, siahnuť hlbšie do peňaženiek, možno prerušiť štúdium a zažiť to všetko na vlastnej koži. Kdesi som čítala: „Ak chceš spoznať Nový Zéland, musíš ho pretrampovať."

ZUZANA KOPÁLOVÁ, 5. FBP

SÚŤAŽ

Quatchi, snežný muž s dlhou hnedou bradou, Miga, snoubordujúci medveď a Sumi, zvierací duch s krídlami domorodého vtáka hromu. Tri postavičky, vytvorené podľa mýtov a legiend z oblasti západnej Kanady, sú maskotmi 21. zimných olympijských hier, ktoré sa začínajú 12. februára veľkolepým otváracím ceremoniálom. Približne 5500 športovcov z deväťdesiatich krajín sveta bude počas 17 dní súťažiť v pätnástich športových odvetviach. Usporiadateľom tohtoročných ZOH je vyše dvojmiliónová kanadská metropola v provincii Britská Kolumbia, ktorá v prestížnych celosvetových hodnoteniach pravidelne získava titul mesta, v ktorom sa žije najlepšie. Po Montreale (1976) a Calgary (1988) je už tretím kanadským olympijským mestom. Viete, ako sa volá?

a/ Edmonton
b/ Winnipeg
c/ Vancouver

Vaše odpovede čakáme do 29. januára na adrese: redakcia@polnohospodar.sk. Jeden z vás získa knižnú cenu a darčekové predmety.

Ekosummit bol sklamaním

V Kodani sa 19. decembra 2009 skončil dvojtýždňový summit OSN o klimatických zmenách. Zatiaľ, čo bohaté krajiny hovorili o prelomovom úspechu, chudobné ho nazvali fiaskom. Podľa kritikov, politici v záverečnej deklarácii neriešili boj proti klimatickým zmenám a zamerali sa len na zmiernenie dôsledkov, ani to nie dostatočne. Signatári naopak tvrdili, že dohoda je prvým krokom a na nej sa dá stavať pri rokovaniach v budúcnosti. Návrhy konečnej dohody sa pritom neustále menili. Definitívnu verziu na poslednú chvíľu vypracovali lídri Spojených štátov, Číny, Indie, Brazílie a Juhoafrickej republiky. Zo 192 krajín sa nakoniec pod ňu podpísalo len 27, ostatní ju „vzali do úvahy". Z dokumentu vyplýva, že signatári sa budú snažiť udržať otepľovanie pod hranicou dva stupne Celzia (chýbajú však konkrétne opatrenia) a že chudobné krajiny dostanú v najbližších troch rokoch na vyrovnanie s následkami otepľovania 30 miliárd dolárov a od roku 2020 sto miliárd ročne. OSN dohodu neprijala, na to by totiž potrebovala jednomyseľný súhlas všetkých zúčastnených krajín. **(SME 21. 12. 2009)**

Veselou ceruzkou

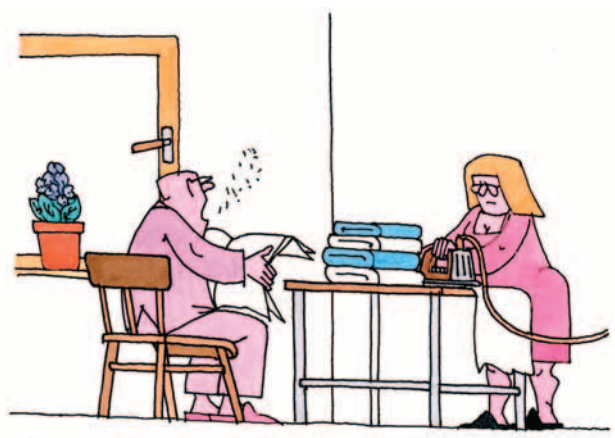

Kresba: MARCEL KRIŠTOFOVIČ

SPEKTRUM

AVIZUJEME

V Kongresovom centre SPU sa 3. a 4. februára uskutoční piaty ročník medzinárodnej vedeckej konferencie **Bezpečnosť a kvalita surovín a potravín**, ktorú organizuje Fakulta biotechnológie a potravinárstva.

Katedra výživy ľudí FAPZ, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra v spolupráci so Slovenskou úniou proti osteoporóze a ďalšími organizáciami pripravuje **XVII. Zoborský deň a VIII. Západoslovenský deň o osteoporóze**. Podujatie, určené vedeckej a odbornej verejnosti, nutricionistom, lekárom, zdravotníckym a pedagogickým pracovníkom, sa uskutoční 11. februára v Kongresovom centre SPU.

OZNAMUJEME

Dekan Technickej fakulty SPU v Nitre oznamuje, že

■ 2. februára 2010 sa v zasadačke Dekanátu TF (pavilón TF, 4. posch.) uskutočnia obhajoby dizertačných prác:

o 9.00 h bude **Ing. Miroslav Gála**, doktorand na Katedre konštruovania strojov, obhajovať prácu na tému Výskum metód a prostriedkov čistenia bioplynu a o 11.00 h bude **Ing. Andrej Uličný**, doktorand na Katedre strojov a výrobných systémov, obhajovať prácu na tému Návrh techniky a technológie zberu energetickej plodiny pestovanej na účel detoxikácie pôdy;

■ 3. februára 2010 sa v zasadačke Dekanátu TF (pavilón TF, 4. posch.) uskutočnia obhajoby dizertačných prác:

o 9.00 h bude **Ing. Miroslav Pap,** doktorand na Katedre elektrotechniky, automatizácie a informatiky obhajovať prácu na tému Meranie vybraných fyzikálnych veličín a prenos údajov v technologických procesoch v poľnohospodárstve a o 11.00 h bude **Ing. Miloš Žernovič,** doktorand na Katedre kvality a strojárskych technológií, obhajovať prácu na tému Fyzikálne a matematické modelovanie interakcií nástroj-pôda.

SÚDNOZNALECKÉ PREKLADY
PhDr. Johana Jakabovičová, PhD., M.A. (anglický a nemecký jazyk).
Kamenná 69, 949 01 Nitra.
Tel.: 037/7411 381, 0907 230 543

Dvakrát z turnajov v halovom futbale

Pohár predsedu odborov pre FZKI

Športová komisia univerzitnej organizácie OZ v spolupráci s KTVaŠ zorganizovala 8. decembra 2009 ôsmy ročník Vianočného futsalového turnaja o Putovný pohár predsedu UO OZ PŠaV pri SPU v Nitre. Zúčastnilo sa na ňom šesť družstiev (FAPZ, FBP, R-SPU, TF, FEM a FZKI), ktoré v dvoch skupinách bojovali o čo najlepšie umiestnenie.

Hneď v prvom zápase došlo k prekvapeniu, keď favorizované družstvo **FAPZ** (víťaz posledných dvoch ročníkov) podľahol družstvu **R-SPU 0 : 1.**

Vo finálovom zápase zvíťazilo družstvo **FZKI** posilnené o opory z radov telocvikárov (na snímke) nad družstvom **TF 1 : 0.** V boji o 3. miesto porazilo družstvo **FBP** hráčov **FAPZ 2 : 1.**

Na slávnostnom vyhodnotení a pri chutnej vianočnej kapustnici boli okrem úspešných družstiev ocenení aj ďalší aktéri turnaja. Za najlepšieho strelca bol vyhlásený **doc. P. Massányi** z FBP (4 góly), najlepším brankárom sa stal **prof. B. Bobček** z FAPZ a najlepším hráčom turnaja **Ing. M. Prístavka** z TF.

Prijemnú atmosféru turnaja dotvorili aj diváci z radov študentov a zamestnancov našej univerzity. Všetci sa už tešia na jeho ďalší ročník.

Ing. MILAN POLÁČEK, PhD.,
predseda športovej komisie
UO OZ PŠaV pri SPU

Súťažili o Pohár dekana TF

Vedenie Technickej fakulty v spolupráci so Študentským parlamentom usporiadali 15. decembra v športovej hale tradičný halový futbalový turnaj študentov o Pohár dekana TF. Zúčastnilo sa na ňom šesť družstiev. Súperi si nič nedarovali, hralo sa však v duchu fair play. Zápasy s prehľadom rozhodoval dekan fakulty Vladimír Kročko, prodekan Roman Gálik a dvojica doktorandov – Marián Buc a Juraj Tulík.

Zvíťazilo družstvo **štvrtákov „A“** (na snímke) pred **štvrtáckym „B“**, tretí boli **piataci,** štvrtí **tretiaci,** piati **prváci** a poslední skončili **druháci**. Individuálnu cenu si z rúk dekana TF prevzal **Ivan Igrici** (najlepší brankár), **Marián Cifra** (najlepší strelec) a **Michal Gráf** (najlepší hráč). Turnaj mal veľmi dobrú športovú úroveň a jeho aktéri sa už teraz tešia na ďalšie stretnutie o rok.

-rg-

NOOOOOOM

Podarilo sa vám zachytiť nejakú veselú či kurióznu situáciu? Podeľte sa o svoje fotoúlovky s čitateľmi Poľnohospodára a pošlite ich spolu s vtipným textom na našu mailovú adresu: redakcia@polnohospodar.sk. Autorov najlepších snímok odmeníme.

Šikovní šoféri v uliciach Nitry. **Foto: JOZEF GARLÍK**

PRÁVE VYŠLI...

SKRIPTÁ

M. Bullová – O. Debrecéni: Integrovaná živočíšna výroba. Druhé nezmenené vydanie, náklad 250 ks, cena 4,70 €.

J. Mlynek – K. Vavrišinová: Živočíšna produkcia a výroba. Druhé nezmenené vydanie, náklad 150 ks, cena 3,50 €

T. Pechočiak – V. Matušek.: Vybrané kapitoly z matematiky pre študentov TF. Prvé vydanie, náklad 500 ks, cena 2,80 €.

R. Štěpánková – M. Heinischová: Urbanizmus a územné plánovanie. Prvé vydanie, náklad 300 ks, cena 4,60 €.

J. Žarnovský a kol.: Diagnostika strojov a zariadení. Prvé vydanie, náklad 200 ks, cena 4,00 €.

O. Debrecéni a kol.: Etológia hospodárskych zvierat. Tretie nezmenené vydanie, náklad 300 ks, cena 3,85 €

M. Valšíková – K. Kopec: Pozberová technológia záhradníckych plodín. Prvé vydanie, náklad 100 ks, cena 7,50 €.

D. Bíro a kol.: Výživa zvierat. Druhé prepracované vydanie, náklad 150 ks, cena 5,90 €.

Vydavateľstvo SPU

Aj stromy majú svoj Nový rok

Tematika zachovania harmónie, rovnováhy medzi potrebami človeka a prírodou, je neoddeliteľnou súčasťou Starého zákona. Popri nádherných opisoch prírody v ňom možno nájsť množstvo príkazov a zákazov, ktorých cieľom je vytvoriť súlad medzi človekom a jeho prostredím. Človek je postavený nad iné tvory, aby bdel nad prirodzeným behom ekosystému. Zo Starého zákona pochádza myšlienka úhorovať pôdu, t.j. ponechať ju každý siedmy rok ladom, aby si oddýchla a nabrala novú silu. Opisujú sa rôzne druhy rastlín, kvetov a plodov, ich vôňa a možnosti využitia na liečebné účely (napríklad yzopu či fíg).

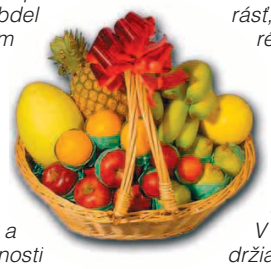

Množstvo zákazov a príkazov poukazuje na obmedzovanie lovu zvierat a vtákov, zakazuje sa poľovanie pre zábavu, konzumácia niektorých druhov živočíchov. Moria a oceány sú podľa Starého zákona dôležitými dopravnými trasami, ale aj nevyčerpateľným zdrojom obživy pre človeka. Mimoriadne zaujímavý je zákaz neužitočného a nezmyselného výrubu stromov. Podľa židovského kalendára sa 15. dňa mesiaca švat (podľa nášho kalendára 30. januára 2009) slávi milý sviatok – Nový rok stromov. Jeho korene siahajú do biblických dôb. Podľa tradície sa v tento deň rozhoduje o tom, ako sa ktorý strom bude vyvíjať, rásť, aké plody prinesie, ktorému sa bude dariť, ktorý vyschne, alebo sa stane obeťou víchrice. Je to deň oslavujúci prebúdzanie sa prírody k životu. Pripadá na obdobie dažďov, ktoré je vhodné aj na sadenie stromov. V biblických časoch sa dodržiaval príkaz, podľa ktorého sa ovocie stromov nesmelo oberať prvé tri roky po vysadení.

Tu bi švat, ako sa nový rok stromov nazýva v hebrejčine, je slávnosť rodiny a priateľov. Konzumujú sa rôzne druhy ovocia, ktoré sa v Svätej zemi urodia, alebo o ktorých je zmienka v Starom zákone. Napríklad hrozno, figy, datle, olivy a mnohé iné. V Európe sa udomácnil zvyk jesť v tento deň pätnásť druhov ovocia. **KP**

ZO ŠPORTU

Basketbal

Záver uplynulého roka bol poznačený prehrami. Prvú domácu stratu zaznamenali hráči **BK SPU Nitra** v zápase **s Pezinkom,** ktorému podľahli **82 : 107** (22:22, 17:26, 17:31, 26:28). Nedarilo sa im ani v stretnutiach **v Handlovej** a **v Banskej Bystrici**, kde prehrali **88 : 76** (20:27, 28:6 18:15, 22:28) a **78 : 66** (20:18, 21:22, 15:10, 22:16). V novom roku sa im vrátila dobrá forma - doma porazili **Spišskú Novú Ves 88:74** (24:17, 20:11, 24:28, 20:18) a **Levice 91 : 71** (28:14, 23:15, 22:15, 18:27). V Bratislave zvíťazili nad **Interom 75:85** (18:12, 8:21, 18:29, 31:23) a **v Prievidzi** podľahli domácemu súperovi **88 : 68** (26:16, 19:20, 22:15, 21:17).

(Viac na www.bknitra.com)

Volejbal

Séria neúspechov, ktorá zaskočila družstvo **VK Ekonóm SPU Nitra** koncom roka, sa prerušila. Po prehre s domácim **Trenčínom 3 : 1** (-20, 22, 23, 17) a s hosťujúcim **VKP Bratislava 1 : 3** (-31, -25, 20, -16) sa **v Púchove** naši hráči rozlúčili so starým rokom zaslúženým víťazstvom **2 : 3** (-23, -15, 23, 17, -10) a postúpili do nadstavbovej časti extraligy o 1. – 4. miesto.

V Slovenskom pohári prehrali s domácim tímom **VKP Bratislava 3 : 1** (-18, 27, 21, 17).

Skupina o 1. – 4. miesto

V prvom zápase nadstavbovej časti podľahli naši volejbalisti úradujúcemu šampiónovi **VKP Bratislava 0 : 3** (-17, -14, -20).

(Viac na www.nitravolejbal.sk)

Florbal

Ženy: Po 48-dňovom pôste v extraligovom kolotoči pokračovala základná časť súťaže žien 11. kolom. Hráčky **ŠK Slávia DFA Nitra** zdolali doma družstvo **Dragons Bratislava 7 : 3** (0:1, 2:1, 5:1) a **v Žiline** remizovali s tímom **Žiráf 4 : 4** (2:1, 1:0, 1:3).

Muži: V prvoligovom turnaji na palubovke **FBC Dragons B** zvíťazili naši florbalisti nad domácim tímom **6 : 8** (2:1, 3:4, 1:3) a ďalšieho súpera - **Legislatívnu smršť** -deklasovali **13 : 6** (4:2, 3:2, 6:2).

VÝBEROVÉ KONANIE

Rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre vyhlasuje v zmysle § 77 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov výberové konanie **na obsadenie dvoch miest vysokoškolských učiteľov – odborných asistentov na Katedre hygieny a bezpečnosti potravín FBP.**

Podmienky:
- VŠ vzdelanie, absolvent SPU,
- akademický titul PhD., resp. vo vedeckej príprave,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka – preukázať štátnou jazykovou skúškou alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office (Word, Excel, PowerPoint) – preukázať certifikátom alebo praktickým overením,
- morálna bezúhonnosť a dobrá pracovná morálka (priložiť výpis z registra trestov, nie starší ako 3 mesiace).

Prihlášky s profesijným životopisom, overenými dokladmi o vzdelaní a inými požadovanými dokumentmi zasielajte do 29. 1. 2010 na adresu: Rektorát Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, Útvar personalistiky, EPaMU, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra.

Novoročný vinš

Do nového roku vinšujem vám, ľudia,
aby vám k reťazi nechýbala búda,
aby ste vyhúkli tomu, kto vás sadil,
slniečko vás hrialo, dáždiček vás chladil,
aby ste nehnili, aby vás nekradli,
aby vás cudzopasníky nenapadli,
aby vás kamenec privčas nevymlátil,
mor vás nevyhubil, víchor nevyvrátil,
alebo nevzala veľká voda azda,
aby vás neprepil na koreni gazda,
aby ste voňali, keď z vás bude seno,
aby vás ostalo pár aj na semeno.

Cestujte letecky, myslite prakticky,
stravujte sa zdravo, pite notoricky,
cíťte sa obrovsky, čudujte sa hrozne,
smejte sa hurónsky, tvárte sa morózne,
francúzsky milujte, kanadsky žartujte,
miznite anglicky, aj tak raňajkujte,
každé ráno cvičte, silon nežmýkajte,
čítajte Feldeka, v meste nedýchajte.

Nech ste všetci v zime zalezení v teple,
keď nebude švábka, nech máte erteple,
keď sa bozkávate, nech sa neudriete –
a žite naveky, až kým neumriete.

(Ľubomír Feldek: Slovák na Mesiaci, Slovenský spisovateľ 1986)

Kresba: MARCEL KRIŠTOFOVIČ

poľnohospodár

Dvojtýždenník zamestnancov a študentov SPU. Vydáva Rektorát Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Trieda Andreja Hlinku 2, 949 76 Nitra. Vedúca redaktorka: Mgr. Katarína POTOKOVÁ, redaktorka: PhDr. Renáta CHOSRAVIOVÁ, technická redaktorka: Lujza ZÁHORÁKOVÁ. Predseda redakčnej rady: prof. Ing. Vladimír RATAJ, PhD., prorektor SPU pre vzťahy s verejnosťou. Redakcia a administrácia: Poľnohospodár, SPU, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, telefón: 037/641 5533, fax: 037/653 4393, e-mail: redakcia@polnohospodar.sk Internet: www.polnohospodar.sk. Tlač: MICHEL ANGELO. Reg. č. ZKP-29. ISSN 1336-2909